

Irti väkivallan kierteestä! - Asiakkaiden näkemyksiä HelsinkiMission Aggredin työmenetelmästä

Sini Lindberg

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Irti väkivallan kierteestä!-

Asiakkaiden näkemyksiä HelsinkiMission
Aggredin työmenetelmästä

Sini Lindberg
Rikosseuraamusala
Opinnäytetyö
Helmikuu 2019

Sini Lindberg

Irti väkivallan kierteestä!- Asiakkaiden näkemyksiä HelsinkiMission Aggredin työmenetelmästä

Vuosi 2019 2019

Sivumäärä 50

Opinnäytetyöni tilaajana toimi HelsinkiMission Aggredi. Työni tarkoitus oli saada selville heidän asiakkaidensa näkemyksiä väkivaltarikollisille suunnatusta Aggredin hoidollisesta työmenetelmästä. Opinnäytetyöni yhteiskunnalliseen viitekehykseen kuuluvat väkivalta, väkivalta rikollisuus sekä väkivaltarikollisille suunnatut kuntoutusohjelmat Rikosseuraamuslaitoksessa. Teoreettinen viitekehys pitää sisällään väkivaltaisen käytöksen biologisen, sosiaalisen ja psykologisen selitysmallin, väkivaltarikollisten kuntoutuksen suuntauksia, kodin ulkopuolisen väkivallan, rikosseuraamusasiakkaan ammatillisen kohtaamisen sekä vuorovaikutuksen ja luottamuksen asiakassuhteessa.

Suoritin opinnäytetyöni laadullisena tutkimuksena, jossa tiedonkeruumenetelmänä toimi teemahaastattelu. Valitsin tutkimustani varten viisi teemaa, joita olivat asiakas-työntekijäsuhde, tunnetyöskentely, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan väkivaltaiseen käytökseen ja Aggredin työmallin arviointi yleisesti. Haastattelin yhteensä kuutta Aggredin asiakasta ja jokaisen näistä haastatteluista nauhoitin ja litteroin. Aineiston analyysimenetelmänä käytin aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

Tuloksien mukaan Aggredin asiakkaat olivat tyytyväisiä Aggredin hoidolliseen työmuotoon. Asiakas-työntekijäsuhde koettiin arvostavana ja luottamuksellisena. Asiakkaat kokivat tunnetyöskentelyn parantaneen heidän kykyään tunnistaa omia ja muiden tunteita. Jokainen haastateltu koki työskentelyn Aggredissa parantaneen heidän elämänlaatuansa ja muuttaneen ainakin jonkin verran heidän ajatusmaailmaansa. Jokaisen haastatellun väkivaltainen käytös oli vähentynyt Aggredin tapaamisten myötä. Tärkeimpinä asioina Aggredin työmuodon toimivuuden kannalta pidettiin luottamuksellista ja arvostavaa asiakassuhdetta, rentoa keskusteluympäristöä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa väkivaltaisuuden teemaan. Haastateltujen mielestä Aggredin työmallissa ei ole tarvetta kehittämiselle, sillä se toimii sellaisenaan hyvin. Opinnäytetyöni tuo tietoa väkivaltarikollisten näkemyksistä koskien heidän kuntoutustaan ja väkivallasta irtaantumisprosessiaan. Lisätutkimusaiheita voisivat olla esimerkiksi, kuinka Aggredin mallia voitaisiin laajentaa muiden toimijoiden käyttöön ja miksi Aggredin työmenetelmä ei ole toiminut ohjelman keskeyttäneillä asiakkailla.

Asiasanat: väkivaltarikolliset, kodinulkopuolinen väkivalta, kuntoutus, väkivallasta irrottuminen

Sini Lindberg

Break the cycle of violence!- Client experiences of HelsinkiMission Aggredi's working methods

Year	2019	Pages	50
------	------	-------	----

This Bachelor's thesis was commissioned by the HelsinkiMission Aggredi. The aim of the thesis was to examine their clients' perceptions of Aggredi's therapeutic work method for offenders of street violence. The social framework for this thesis was violence and violent crime and as well as rehabilitation programs for violent offenders in the Criminal Sanctions Agency. The theoretical frames of reference include the biological, social and psychological explanations of violent behaviour, the rehabilitation methods for the violent offenders, street violence, professional encountering with offenders and the interaction and confidentiality in the client relationship.

This thesis was conducted as a qualitative study with theme interviewing was used as the data acquisition method. The five themes, chosen for this thesis were; the relationship between clients and the Aggredi employees, emotional work, as well as the effects of the meetings on the clients' quality of life and way of thinking, the effects on the clients' violent behaviour and the evaluation of Aggredi's work method in general. Six clients were interviewed and all interviews were recorded and transcribed. The data obtained was analyzed using the content analysis method.

The results indicated that the clients were content with Aggredi's therapeutic work method. The relationship between clients and Aggredi employees was found to be respectful and confidential. Working with emotions, was shown to improve the clients' ability in recognizing their own and other's emotions. All interviewees found this work improved the quality of their life and felt it had changed their way of thinking at least slightly. The violent behaviour for all interviewees reduced due to the meetings. The most important factors in Aggredi's work method that affected the clients' behaviour, thought and emotions were a respectful client relationship, a relaxed atmosphere for discussion and a comprehensive approach to addressing violence. According to the interviewees, there was no need to further develop Aggredi's therapeutic work method, because it worked as it is. Further research could include for example, how to expand the use of Aggredi's work method for to other operators and to find out why Aggredi's work method didn't work for discontinued clients of the program.

Keywords: violent offenders, street violence, rehabilitation, detachment of violence

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Toimintaympäristön esittely	7
2.1	HelsinkiMission Aggredi	7
2.2	Hoitoideologia	7
2.3	Tunnettyöskentely	8
2.4	Asiakaskunta	8
3	Väkivalta ja yhteiskunta	9
3.1	Väkivaltarikollisuus	9
3.2	Rikosprosessi	10
3.3	Väkivaltarikollisten kuntoutus- ja ohjelmatoiminta Rikosseuraamuslaitoksessa ..	11
4	Teoreettinen viitekehys	12
4.1	Väkivallan selitysmallit	12
4.2	Kuntoutuksen suuntaukset	13
4.3	Ammatillinen vuorovaikutus ja luottamus asiakassuhteessa	14
4.4	Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	16
5	Tutkimusasetelma	19
5.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	19
5.2	Tutkimuksen toteutus ja tutkimusmenetelmän valinta	19
5.3	Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu	20
5.4	Aineiston analyysi	21
5.5	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	22
6	Tulokset	23
6.1	Taustatiedot	24
6.2	Asiakas-työntekijäsuhde	24
6.3	Tunnettyöskentely	26
6.4	Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan ...	28
6.5	Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan väkivaltaiseen käytökseen	29
6.6	Aggredin työmallin arviointi yleisesti	30
7	Johtopäätökset	33
8	Pohdinta	35
8.1	Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen reflektio	35
8.2	Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden arviointi	36
8.3	Tutkimuksen hyödyllisyys ja kehittämisehdotukset	37
9	Liitteet	41

1 Johdanto

Katuväkivalta on suomalaisessa yhteiskunnassa melko harvinainen, mutta siitä huolimatta vakava ja ajankohtainen yhteiskunnallinen ilmiö, joka aiheuttaa suuria haittoja sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Olen aina ollut kiinnostunut katuväkivallan tutkimisesta sekä kyseisen asiakasryhmän kuntoutuksesta, jo silloin kuin hain opiskelemaan rikosseuraamusalan koulutukseen. Haluan ymmärtää; miksi henkilö käyttää väkivaltaa toisia kohtaan, miten hänen moraalisensa kestää väkivallan seuraukset ja minkä takia henkilö ei pysty hillitsemään väkivaltaisia impulssejaan, kun taas toinen siinä onnistuu. Lisäksi olen kiinnostunut siitä, mikä väkivaltarikollisten kuntoutuksesta tekee vaikuttavaa ja miten voimme vähentää väkivaltarikollisuutta yhteiskunnassamme ja maailmalla.

Tutustuin HelsinkiMission Aggredin toimintaan ensimmäisenä opiskeluvuoteni, kun osallistuin valinnaiselle opintojaksolle ”Väkivalta ei ole mulle mikään ongelma”. Opintojakso sisälsi kaksi intensiivipäivää, joiden aikana saimme kuulla ammattilaisten puheenvuoroja heidän työstään ja väkivaltarikollisuudesta. Tämä opintojakso vahvisti ajatustani siitä, että haluan jatkossa perehtyä lisää väkivallan ilmiöön ja auttaa asiakkaita irtaantumaan väkivallasta.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka toteutin teemahaastattelun ja aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Haastattelin yhteensä kuutta Aggredin asiakasta, jotka olivat olleet asiakassuhteessa vähintään puolen vuoden ajan. Työni aiheena oli tutkia HelsinkiMission Aggredin asiakkaiden näkemyksiä heidän väkivaltarikollisille suunnatusta työmenetelmästä. Valitsin tämän aiheen, koska olen kiinnostunut tutkimaan väkivaltarikollisuuden syitä ja seurauksia sekä uskon asiakkaiden näkökulmien esiintuomisen voivan kehittää väkivaltarikollisten kuntoutusmenetelmiä. Tämän lisäksi Aggredin työyhteisö oli tuonut esille tarvettaan kehittää työmenetelmänsä yhä asiakaslähtöisemmäksi.

Yhteiskunnassamme käydään kiivasta keskustelua rikollisten kuntoutuksen tarpeellisuudesta. Väkivaltarikollisten kuntoutuksen jälkeistä uusintarikollisuutta on tutkittu tilastollisesti Suomessa ja ulkomailla. Kuitenkaan tutkimustietoa heidän näkemyksistään koskien kuntoutusta ei ole tarpeeksi ja tämän vuoksi tutkimukseni aihe oli tarpeellinen. Rikosseuraamusasiakkaiden ääni ja näkemykset tulee saada kuuluviin, jolloin he siirtyvät passiivisista toimintojen kohteista aktiivisiksi toimijoiksi ja toimintojen kehittäjiksi. Oletan, että kun rikosseuraamusasiakkaat saavat antaa palautetta ja kehittää kuntoutustaan, he myös motivoituvat ja kiinnittyvät siihen paremmin.

2 Toimintaympäristön esittely

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni toimintaympäristön HelsinkiMission Aggredin ja heidän käyttämänsä työmuodon. Lisäksi kirjoitan Aggredin toiminnan taustalla vaikuttavasta hoitoideologiasta, tunnetyöskentelystä sekä heidän asiakaskuntansa erityispiirteistä.

2.1 HelsinkiMission Aggredi

HelsinkiMissio on sosiaalialan järjestö, jossa vapaaehtoiset ja ammattilaiset työskentelevät auttaakseen muun muassa nuoria, lapsiperheitä, senioreita ja katuväkivaltaan syyllistyneitä henkilöitä (HelsinkiMissio 2019.) Aggredi on HelsinkiMission katuväkivaltaan syyllistyneille tarkoitettu työmuoto, jonka toimipiste sijaitsee Helsingin Sörnäisissä. Aggredin sijainti on valittu niin, että asiakkaiden on helppo saapua paikalle julkisin kulkuneuvoin. Toimipisteessä työskentelee tällä hetkellä viisi väkivaltatyöntekijää, joilla on erilaiset koulutustaustat. Vastaavana väkivaltatyön asiantuntijana toimii Petri Salakka. Asiakkaat ohjautuvat Aggrediin yleensä rikosseuraamuslaitoksen tai poliisin ohjaamina. (Salakka 2018.)

Aggredin kohderyhmään kuuluvat kodinulkopuoliseen väkivaltaan syyllistyneet 18-49 vuotiaat henkilöt, poissulkien seksuaalirikokset sekä lähisuhde- sekä perheväkivallan tekijät. Työntekijöillä ei ole asiakkaisiinsa viranomaisen ilmoitusvelvollisuutta, joka voi on yksi syy, miksi asiakkaat uskaltavat avata elämäänsä enemmän. Aggredin asiakaskunnalla on usein ennakkoluuloja viranomaisia kohtaan ja tämä on huomioitu asiakkaiden tapaamistiloja suunniteltaessa. Tapaamistilat on tehty enemmän olohuonemaiseksi kuin viraston näköiseksi, jotta ilmapiiri olisi mahdollisimman rentoutunut. Asiakas otetaan vastaan tapaamistilassa työpareittain. (Kekki & Salakka 2012,18-19.)

2.2 Hoitoideologia

Aggredin päätavoite on väkivaltarikollisuuden vähentäminen yksilötasolla. Tähän tavoitteen saamiseen pyritään yksilöllisen asiakastyön kautta. Työntekijät käyttävät sosiaaliseen konstruktio- nismiin viitekehukseen pohjautuvia työmenetelmiä, joissa kunnioitetaan asiakkaan omaa totuuden määrittelyä ja sen muokkautumista vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Hoitoideologiaan kuuluu vapaa dialogi, jossa asiakasta kohdellaan tasa-arvoisesti ilman rikollisleimaa. Työparin ja asiakkaan välisten keskusteluiden tavoitteena on synnyttää uusia ajatuksia ja totuuksia asiakkaalle. Myös asiakkaan erilaisia rooleja esimerkiksi perhe- tai työelämässä käydään läpi, jolloin asiakasta ei nähdä pelkästään väkivaltarikollisena. Uusien näkökulmien ja totuuksien kautta asiakkaalle voi syntyä uudenlainen identiteetti, joka on ristiriidassa väkivallan käytön kanssa. Tällöin väkivallan merkitys asiakkaan elämässä pienenee ja sen käytöstä alkaa olla enemmän haittaa kuin hyötyä. (Aggredi 2018.)

Asiakastapaamiset koostuvat teemoista, jotka ovat jokaiselle asiakkaalle yksilölliset ja jotka suunnitellaan yhdessä ensimmäisellä tapaamisella. Teemoina voivat olla esimerkiksi asiakkaan

rikollisen identiteetin tarkasteleminen, väkivallan käytön negatiiviset ja positiiviset seuraukset tai asiakkaan arjen hallintaan liittyvät kysymykset. Asiakkuus perustuu vapaaehtoisuuteen ja asiakkaan sekä työntekijöiden väliseen luottamukseen. (Salakka 2018.)

2.3 Tunnetyöskentely

Aggredin tunnetyöskentely pitää sisällään asiakkaan tunnetaitojen kehittämisen, jonka kautta asiakas opettelee tunnistamaan ja sanoittamaan tunteitaan sekä harjoittelee niille vaihtoehtoisia ilmaisutapoja. Usein asiakkaan aiemmat tavat ilmaista tunteita ovat aiheuttaneet hänelle muun muassa väkivaltaista käyttäytymistä. Hankaliksi koettujen tunteiden (mm. viha, pettymys, suru, häpeä) kanssa työskennellään Aggredissa erityisen paljon. Tavoitteena on se, että asiakas oppii tunnistamaan primääritunteita sekundaaritunteiden takana. Esimerkiksi kätkeyty suru saattaa näyttäytyä vihan tunteena. Kun asiakas kykenee ymmärtämään itseään ja tunteitaan käyttäytymisensä takana, hänen on mahdollista oppia ymmärtämään myös toisten ihmisten tunteita ja motiiveja. Hyvät tunnetaidot helpottavat toimimista vuorovaikutustilanteissa. Tunteiden patoamisen sijaan, asiakkaita rohkaistaan ilmaisemaan kaikenlaisia tunteita. Tunteiden ilmaisu tulisi kuitenkin tapahtua hallitusti. Aggredissa keskustellaan myös tunteiden käsittelystä musiikin, liikunnan tai taiteen avulla. Kerätyn palautteen mukaan, moni asiakas on kokenut Aggredin tapaamiset erityisen tärkeäksi vankeuden aikana. Asiakkaiden mukaan suljetussa ympäristössä, erityisesti voimakkaiden tunteiden käsittely on haastavaa ja työskentely Aggredissa tarjoaa tilanteeseen helpotusta. (Ritvanen 2019.)

2.4 Asiakaskunta

Aggredin toiminnassa on otettu huomioon väkivallan moninaisuus jakamalla asiakkaat seuraaviin pääluokkiin rikollisen käyttäytymisen pohjalta 1) impulsiivinen väkivalta 2) välineellinen väkivalta 3) järjestäytyneeseen väkivaltaan liittyvä väkivalta 4) sisäisesti eristäytyneen henkilön suunnittelema tai toteuttama väkivalta 5) fantasiapohjainen väkivalta. Osalla asiakkaista esiintyy monen eri pääluokan sisältämää väkivaltaisuutta. (Kekki & Salakka 2012, 12.)

Impulsiivinen väkivallanteko ei ole suunnitelmallinen, vaan se johtuu henkilön riittämättömästä itsehillinnästä. Väkivaltaisen käyttäytymisen laukaisee yleensä voimakas tunne tai ärsyke. Impulsiivisen väkivallan käyttöön liittyy usein alkoholi, joka alentaa henkilön itsekontrollia ja vapauttaa estoja. (Kekki & Salakka 2012, 13.)

Välineellinen väkivalta on suunnitelmallista toimintaa, joka tähtää jonkin hyödyn saavuttamiseen. Toiminnalla saadaan saavutettua joko taloudellista, sosiaalista tai psykologista hyötyä. Osa käyttää välineellistä väkivaltaa saavuttaakseen mainetta ja säilyttääkseen kunniansa. Henkilö voi kokea tulleen loukatuksi ja purkaa tunteensa väkivalloin. Tähän ryhmään kuuluvat lisäksi niin kutsutut rikollisjärjestöjen freelancerit. Freelancerin toimeksiantajana toimii rikollisjärjestö, mutta hän ei halua liittyä järjestöön vaan pitää oman itsenäisyytensä. (Kekki & Salakka 2012, 14.)

Järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyntä väkivaltaa käyttävä henkilö on tyypillisesti mies, jonka elämänhallinta on monin osin hallinnassa ja jolla harvoin on päihdeongelmaa. Ryhmän edustaja kunnioittaa ja noudattaa tarkoin rikosmaailman normeja ja käyttää väkivaltaa heitä kohtaan, jotka sääntöjä rikkovat. (Kekki & Salakka 2012, 14- 15.)

Sisäisesti eristäytynyt henkilö hautoo mielessään väkivaltaisia ajatuksia pakonomaisella tavalla. Henkilö ei yleensä pysty keskustelemaan ajatuksistaan kenellekään ulkopuoliselle. Tämän ryhmän edustaja saattaa kantaa kaunaa kokemistaan vääryyksistä ja lopulta kostaa. Sosiaalinen eristäytyminen voi kestää vuosia ja lopulta jokin ärsyke laukaisee hänessä väkivaltaisen käytöksen. (Kekki & Salakka 2012, 15.)

Joukkosurmasta fantasioivilla henkilöillä on samanlaisia piirteitä kuin sisäisesti eristäytyneillä. Erona kuitenkin on se, että he haluavat itselleen ja teolleen näkyvyyttä. Joukkosurman kautta he uskovat saavansa arvostusta ja ihailua muilta ihmisiltä. Usealla joukkosurmasta fantasioivalla henkilöllä on muun muassa vaikeuksia sosiaalisissa suhteissa ja kommunikoinnissa ja he omaavat pakkomielteen omaisia kiinnostuksenkohteita. (Kekki & Salakka 2012, 15-16.)

3 Väkivalta ja yhteiskunta

Opinnäytetyöni yhteiskunnallisiin lähtökohtiin lukeutuvat väkivallan, väkivaltarikollisuuden ja katuväkivallan määritelmät. Lainsäädäntöosuudessa tarkastelen Suomen rikoslain henkeen ja terveyteen liittyvien rikosten tunnusmerkistöä ja niistä langetettavia tuomioita. Työni yhteiskunnallisiin lähtökohtiin sisältyvät lisäksi väkivaltarikollisille suunnatut akkreditoitunut kuntoutus- ja toimintaohjelmat Rikosseuraamuslaitoksessa, joista esittelen Suuttumuksenhallinta-, Omaehtoisen muutoksen-, Viisi keskustelua muutoksesta- ja Gognitive skills ohjelman.

3.1 Väkivaltarikollisuus

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee väkivallan fyysisen voiman tai vallan tahalliseksi käytöksi tai sillä uhkaamiseksi, jonka kohteena on toinen ihminen, tekijä itse tai yhteisö. Kyseessä on teko, joka johtaa tai joka todennäköisesti voi johtaa fyysiseen tai psyykkiseen vammaan, kehityksen häiriintymiseen, perustarpeiden tyydyttymättömyyteen tai kuolemaan. Määritelmän mukaan väkivalta nähdään teon eikä sen lopputuloksen kautta. Valta sanan käyttö viittaa psyykkiseen väkivaltaan, joka voi sisältää uhkailua ja pelottelua valtasuhteesta käsin. WHO erottaa vammoja aiheuttavat tahattomat tapaukset, kuten tulipalot väkivallan määritelmästä. Kuitenkin tahallinen väkivallan käyttäminen ei välttämättä tarkoita vahingonteon aikomusta. Rikoksentehtäjä saattaa tehdä tahallisen väkivallan teon, jota hän ei itse pidä vaarallisena, mutta muu yhteiskunta taas käsittää sen selvänä väkivaltana. (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi, & Lozano 2005, 21-22.)

Tilastokeskuksen uusimman väkivaltarikostilaston mukaan vuonna 2017 pahoinpitelyrikosten uhriksi Suomessa joutui 33 500 henkilöä, joista 1 580 kirjattiin törkeiksi pahoinpitelyiksi. Tilasto-

jen mukaan väkivaltarikosten uhriksi joutuminen on ollut hieman yleisempää miesten kuin naisten keskuudessa. Tilastoja vääristävät usein väkivaltarikokset, joita ei ilmoiteta poliisille niin kutsuttu piilorikollisuus. (Tilastokeskus 2018.) Henkirikokset ovat olleet selvässä laskusuunnassa 1990-luvulta alkaen. Kuolemansyytietojen mukaan vuonna 2017 henkirikoksen uhri- na kuoli yhteensä 61 henkilöä. Erityisesti miesten tekemät henkirikokset ovat vähentyneet. Kuitenkin edelleen tyypillisessä henkirikoksessa tekijä ja hänen uhrinsa ovat molemmat keski- ikäisiä, syrjäytyneitä ja alkoholisoituneita miehiä. Surma tehdään yksityisasunnossa alkoholin vaikutuksen alaisuudessa. Tyypillisesti tekijä ja uhri tuntevat toisensa entuudestaan. (Tilasto- keskus 2018.)

Kodinulkopuolinen väkivalta on laaja ja vaikeasti tunnistettava ilmiö, joka jää usein havaitsematta viranomaisilta. Koska ongelmaa ei täysin tunnisteta, viranomaisten puuttumista ilmi- öön pidetään puutteellisena. Kodinulkopuolinen väkivalta tapahtuu tyypillisimmin julkisella paikalla myöhään viikonloppu yönä. Teot ovat vuosien kuluessa raaistuneet, johon saattaa olla syynä väkivallantekijöiden vaikeus päästä hoidollisten palveluiden piiriin ajoissa. Toisaal- ta väkivallantekijöille suunnatut palvelut eivät mahdollisesti ole olleet heille sopivia. Väkival- ta on kiinni yhteiskunnan rakenteissa ja on muodoltaan sellaista, ettei sitä kyetä koskaan täysin poistamaan. (Karttunen 2014, 14-15.)

3.2 Rikosprosessi

Suomen rikoslain luvussa 21 määritellään henkeen ja terveyteen liittyvien rikosten tunnus- merkistö, joihin kuuluvat muun muassa tappo, murha ja erimuotoiset pahoinpitelyt. (Rikoslaki 1995/578.) Luvussa 17 määritellään rikoksista yleistä järjestystä vastaan, joihin kuuluu järjes- täytyneeseen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen. (Rikoslaki 2015/564.)

Tapon tehnyt tuomitaan vankeuteen määrääjäksi, vähintään kahdeksaksi vuodeksi. (Rikoslaki 1995/578 §1.) Henkilö tuomitaan elinkautiseen vankeusrangaistukseen, jos hän on tehnyt ta- pon 1) vakaasti harkiten, 2) erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, 3) vakavaa yleistä vaaraa aiheuttaen tai 4) tappamalla virkamies hänen ollessaan virantoimituksessa ja kun rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. (Rikoslaki 1995/578 §2.) Pahoinpitely on Suomen rikoslain mukaan ruumiillisen väkivallan tekemistä tai sellaista tekoa, joka vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan. Henkilö määrätään pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodek- si. (Rikoslaki 1995/578 §5.) Rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeu- teen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi, jos pahoinpitelyssä 1) aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila, 2) rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla tai 3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. (Rikoslaki 2001/654 §6.) Pahoinpitely arvioidaan lieväksi, jos se huomioon ottaen vä- kivallan laadun, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen

vähäisyyden taikka muiden rikokseen liittyvien seikkojen, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen. Lievästä pahoinpitelystä tuomitaan sakkorangaistus. (Rikoslaki 1995/578 §7.)

”Se, joka 1) perustamalla tai organisoimalla järjestäytyneen rikollisryhmän taikka värväämällä tai yrittämällä värvätä henkilöitä sitä varten, 2) varustamalla tai yrittämällä varustaa järjestäytynttä rikollisryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla, 3) järjestämällä, yrittämällä järjestää tai antamalla järjestäytyneelle rikollisryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten, 4) hankkimalla, yrittämällä hankkia tai luovuttamalla järjestäytyneelle rikollisryhmälle toimitiloja tai muita sen rikollista toimintaa varten tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän rikollisen toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä, 5) suoraan tai välillisesti antamalla tai keräämällä varoja järjestäytyneen rikollisryhmän rikollisen toiminnan rahoittamiseksi, 6) hoitamalla järjestäytyneen rikollisryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antamalla ryhmän rikollisen toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai 7) järjestäytyneen rikollisryhmän rikollisten tavoitteiden saavuttamista muulla vakavuudeltaan näihin verrattavalla olennaisella tavalla aktiivisesti edistämällä osallistuu 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan, jossa tavoitteena on tehdä yksi tai useampi lainkohdassa mainittu rikos, ja jos tällainen rikos tai sen rangaistava yritys tehdään, on tuomittava järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.” (Rikoslaki 2015/564 § 1a.)

3.3 Väkivaltarikollisten kuntoutus- ja ohjelmatoiminta Rikosseuraamuslaitoksessa

Suuttumuksen hallinta- ohjelma (Suha) on lisenssivapaa ohjelma, joka on tarkoitettu väkivaltarikollisille ja asiakkaille, joiden suuttumuksen tunteen hallinta on heikkoa ja johtaa aggressiiviseen käytökseen. Väkivaltaa välineellisesti käyttävät henkilöt, eivät kuitenkaan ole Suhan kohdejoukkoa. Ohjelman tavoite on kehittää asiakkaiden aggression hallintataitoja. Ohjelman kesto on 18 tuntia ja se käydään yleensä 3-4 viikon aikana. (Rikosseuraamuslaitos 2013.)

Omaehtoisen muutoksen ohjelma (OMA) on ryhmämuotoinen ohjelma, joka on kehitetty vähintään kaksi kertaa vankilassa olleille, vaikean väkivaltaisen käytöksen historian omaaville vangeille. OMAN kohderyhmää ovat erityisesti 25-50 vuotiaat vangit. Ohjelmaan oton valintakriteereinä käytetään staattisia väkivaltaisuuden ja rikollisen käyttäytymisen riskitekijöitä. Ohjelman tarkoitus on lisätä vangin kykyä hahmottaa omaa väkivaltaista käyttäytymistään sekä vaikuttaa vangin yhteiskunnan vastaisiin ja väkivaltaisiin ajatusmalleihin. OMA-ohjelma koostuu neljästä osasta (askeleesta), joista jokainen kestää noin seitsemän viikkoa. Ensimmäisessä osassa käsitellään tilanteita, joissa vanki on useimmiten käyttäytynyt väkivaltaisesti. Toisen osan aikana vanki opettelee kykyä havaita mitkä ajatukset, tunteet, tavat ja asenteet ovat johtaneet väkivaltaiseen käytökseen. Kolmannessa osassa vanki ottaa uudet väkivallattomat ajattelumallinsa käyttöön. Viimeisen osan aikana ryhmään osallistujat suunnittelevat

oman henkilökohtaisen retkahduksen esto- suunnitelmansa, jonka käyttöä harjoitellaan myös ryhmän ulkopuolella. Ohjelma kestää 120 tuntia ja se suoritetaan yleensä noin seitsemässä kuukaudessa. (Rikosseuraamuslaitos 2013.)

Viisi keskustelua muutoksesta (VKM) on keskustelusarja, joka on luotu motivoivan keskustelun periaatteiden pohjalta. Ohjelma sopii laajalle joukolle tuomittuja ja sen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan sitoutumista tai herättää asiakkaassa motivaatio muutokseen. Ohjelma on strukturoitu ja se koostuu alkutapaamisesta sekä viidestä yksilökeskustelusta työntekijän kanssa. (Rikosseuraamuslaitos 2013.)

Cognitive skills -ohjelma on kehitetty rikoksentekeijöille, joilla on puutteita ajattelu- ja ongelmanratkaisutaidoissa. Ohjelman tavoitteena on, että tuomittu oppii arvioimaan omaa toimintaansa ja sen seurauksia. Ohjelman teemoina ovat muun muassa ongelmanmäärittely, ongelmanratkaisutaidot, itsekontrolli, tunteiden ja käyttäytymisen välinen yhteys, toimiminen vuorovaikutustilanteissa, kritiikin vastaanotto, luova ajattelu ja omien arvojen pohdinta. Ohjelma on pitkä ja se koostuu 38:ta kahden oppitunnin opetuskerrasta. Ohjelma suoritetaan useimmiten 3 - 4 kuukaudessa. Oppitunnit koostuvat muun muassa rooliharjoituksista ja päätöksentekoharjoituksista. (Rikosseuraamuslaitos 2013.)

4 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys sisältää väkivallan selitysmallit sekä rikollisten kuntoutukseen liittyvät What works, RNR (riski-tarve-vastaavuus) ja GLM (Good Lives Model) suuntaukset. Lisäksi esittelen aikaisempia tutkimuksia koskien väkivaltarikollisuutta, joita ovat muun muassa tutkimukset, jotka koskevat rikosseuraamusasiakkaiden kokemuksia OMA-ohjelmasta ja väkivaltarikollisuudesta irtaantumisesta. HelsinkiMission Aggredista on tehty muutamia tutkimuksia ja nostan näistä pääkohdat. Lopuksi tuon esiin työni keskeiset teoreettiset käsitteet.

4.1 Väkivallan selitysmallit

Väkivaltakäyttäytymistä voidaan selittää muun muassa biologian ja sosiologian näkökulmista. Lisäksi päihteiden käytön on todettu joissain tapauksissa olevan yhteydessä väkivaltaiseen käytökseen. Biologian näkökulmasta, kaiken keskiössä pidetään serotoniinitransmissiota. Väkivaltaisesti käyttäytyvien ihmisten aivojen serotoniini- ja dopamiinitoiminnot ovat normaalisti poikkeavia erityisesti otsalohkon alueella. Lisäksi seerumin matalan kolesterolipitoisuuden ja insuliiniherkkyyden on todettu lisäävän väkivaltaisen käytöksen riskiä. Huono kasvuympäristö tai huono kohtelu vaikuttaa yksilöihin eri tavoin. Mikäli henkilön geneeissä on mutaatio, joka vaikuttaa monoamiinimetaboliaan, edellä mainittu kasvuympäristö voi aiheuttaa henkilölle epäsosiaalista käytöstä. Tutkimusten mukaan raskaudenaikaiset haavoittavuustekijät, kuten äidin nuori ikä ja tupakointi, ei-toivottu raskaus sekä lapsen kehitysviivästymä saattavat lisätä

lapsen myöhempää väkivaltariskiä. Suurimman riskin aiheuttaa äidin raskaudenaikainen alkoholin käyttö. (Tiihonen 2004.)

Yksilön huonovointisuus on yhteydessä väkivaltaiseen käytökseen. Huonovointisuutta voivat aiheuttaa sosiaaliset ongelmat, kuten työttömyys, velkaantuminen, elämän kriisit, syrjäytyminen sekä mielenterveys- ja päihdeongelmat. Huonovointisuus ja yksilön irrallisuuden tunne yhteisöstä lisäävät väkivallan käytön riskiä mahdollisesti siksi, että heidän ihmisiä arvostava ajattelutapansa alkaa murentua. Tällaiset ihmiset ovat heikossa asemassa ja tarvitsevat yhteiskunnan erityisiä palveluita voidakseen toimia yhteiskunnassa hyväksytyllä tavalla. (Karttunen 2014, 16-17.) Yksilön huonovointisuus ja ulkopuolisuudentunne alkaa jo usein lapsuudessa ja voi olla seurausta esimerkiksi koulukiusaamisesta tai huonoista kotiooloista. Yksilön riskiä syyllistyä väkivaltaan lisää myös aiempi rikollinen toiminta ja rikollisjengiin kuuluminen. Rikoskierteessä olevalla henkilöllä on matalampi kynnyksensä käyttää väkivaltaa toisia kohtaan. (Karttunen 2014, 19.)

Alkoholin käytön on todettu olevan yhteydessä väkivaltaan yhteiskunnassamme. Suurin osa suomalaisista henkirikoksista ja pahoinpitelyistä tehdään alkoholin vaikutuksen alaisena. Päihtyneenä olemisen on todettu lisäävän henkilön riskiä syyllistyä pahoinpitelyrikokseen ja myös nostavan hänen riskiään joutua väkivallan uhriksi. Erityisesti riskiä väkivallan käytölle nostaa humalahakuinen käyttö. Yhteiskunnan juomakulttuuri vaikuttaa alkoholilähtöisen väkivallan yleisyyteen. Muiden pähteiden käytöllä ei ole todettu niin suurta vaikutusta väkivaltarikollisuuteen kuin alkoholilla. Kuitenkin Suomessa yleistyneen amfetamiinin ja pähteiden sekakäytön on huomattu aiheuttavan sekavuustilan, joka voi aiheuttaa vakavaa väkivaltaista käytöstä. (Rikossentorjuntaneuvosto 2014.)

4.2 Kuntoutuksen suuntauksat

Rikollisten kuntoutusta ja yhteiskuntaan uudelleen integroitumista on alkujaan selitetty riskiteorioiden pohjalta, kuten What Works- ja RNR suuntausten kautta. What Works- ajatteluksi kutsutaan pohdintaa siitä, voidaanko lainrikkojan käyttäytymiseen vaikuttaa ja uusintarikollisuusriskiä pienentää, rangaistuksenaikaisen toiminnan kautta. What Works aikakautena Suomeen haettiin mallia Kanadan, Yhdysvaltojen ja Britannian vankeinhoidosta. What Works trendin myötä vankitoimintoja alettiin suunnata 1990-luvulta lähtien yksilöllisemmiksi ja kuntouttavammiksi. (Tyni & Blomster 2012, 623.) RNR lyhenne viittaa mallin periaatteisiin; riskiin (risk), tarpeeseen (need) ja vastaavuuteen (responsivity). Riskiperiaatteen mukaan kuntoutuksen intensiivisyys täytyy sovittaa lainrikkojan uusimisriskitasoon. Tämä tarkoittaa sitä, että intensiivistä kuntoutusta tarjotaan uusimisriskiltään korkealle kohderyhmälle. Tarveperiaatteessa tarkastellaan rikosentekijän kriminogeenisiä tekijöitä, joita ovat muun muassa, rikolliset asenteet- ja arvot sekä seura ja käyttäytyminen, jotka vaikuttavat henkilön rikollisuuteen. Vastaavuusperiaatteen mukaan kuntoutusmenetelmä on toimiva, kun se on rikosentekijälle oikein kohdennettu ja osallistava. (Tyni & Blomster 2012, 623.)

Nykypäivänä RNR- ja What Works- suuntausten rinnalle on noussut ”Hyvän elämän malli” (Good Lives Model). Mallin periaatteisiin kuuluu ajatus siitä, että rikollisilla on samoja tarpeita ja tavoitteita kuin muillakin ihmisillä. Hekin toivovat elämäänsä muun muassa hyviä ihmissuhteita, terveyttä ja taloudellista vaurautta, mutta ovat kuitenkin päämääriä tavoitellessaan ajautuneet rikollisiin toimiin. Täten irtaantuakseen rikollisuudesta, heidän täytyy etsiä laillisia keinoja, joilla päästä tavoitteisiinsa. Tarkoitus ei ole juuttua vain RNR- periaatteisiin vaan nähdä rikostaustaisen henkilön vahvuudet ja mahdollisuudet. (Laine 2011.) GLM:n tukipilareita ovat lainrikkojan ja työntekijän vuorovaikutussuhde sekä rikoksentekijän muutosmotivaation ja tulevaisuuteen uskon herättäminen. Lähtökohtana on rikoksentekijän näkeminen kokonaisuutena. (Tyni & Blomster 2012, 623.)

Väkivaltarikollisille on kehitetty lukuisia kuntoutus- ja toimintaohjelmia, joita olen käsitellyt luvussa kolme. Tutkimustiedon valossa vähentääksemme uusintarikollisuutta, väkivaltarikollisten kuntoutuksessa tulee keskittyä impulsiivisuuden hoitoon sekä kognitioiden ja henkilön motiivien uudelleen tulkitsemiseen. Väkivaltaisuuden hoidolle suositellaan kognitiivisbehavioraalisten ja sosiaalisten oppimisteorioiden pohjalta kehitettyjä kuntoutusmenetelmiä. Rikollisuudesta irtaantumiseen on todettu vaikuttavan henkilön todellisen minän löytyminen, voimaantuminen ja omaan elämään vaikuttamisen kokemus. Tässä prosessissa tärkeässä roolissa on vahvistusta antava ulkopuolinen henkilö, joka on ilmaissut uskonsa rikostaustaisen henkilön kykyihin muuttua. Tällainen henkinen tuki, on auttanut rikostaustaista kokemaan omanarvontunnetta. Väkivaltarikollisille suunnattujen kuntoutusmenetelmien yhtenä tärkeimpänä tekijänä pidetään vaikuttamista väkivaltaisuuteen liittyviin yksilöllisiin riskitekijöihin. Apuna käytetään yksilön ajatteluun ja sosiaaliin tilanteisiin liittyviin kognitiivisiin taitoihin vaikuttavia työmenetelmiä. Kuntoutusohjelman tulisi auttaa yksilöä tunnistamaan omia väkivaltaiseen käytökseen liittyviä ajatusmallejaan ja tukea häntä muuttamaan niitä. Ohjelman tulee kuitenkin ottaa rikoksentekijä huomioon kokonaisuutena, auttaa yksilöä löytämään omia vahvuuksiaan sekä tarjota työkaluja uuden identiteetin luomiseen. (Konttila & Tyni 2011, 6.)

4.3 Ammatillinen vuorovaikutus ja luottamus asiakassuhteessa

Asiakastyössä työntekijältä vaaditaan monenlaista osaamista. Kaarina Mönkkönen (2018, 22-23.) on jakanut asiakastyöosaamisen kolmeen kategoriaan, joita ovat substanssi-, prosessi- ja vuorovaikutusosaaminen. Substanssiosaaminen pitää sisällään työntekijän oman alantuntemuksen, kuten teoria- ja laki tietämyksen sekä työmenetelmien hallinnan. Prosessiosaaminen tarkoittaa työntekijän kykyä hallita ja ohjata asiakasprosessia. Tällöin työntekijän tulee huomioida, missä vaiheessa asiakas on omassa ja prosessissaan ja mitä mahdollisia esteitä muutoksen tiellä on. Vuorovaikutusosaaminen pitää sisällään asiakkaan kanssa kommunikoinnin ja asiakassuhteen luomisen taidot. Asiakassuhteessa olisi hyvä pyrkiä dialogisuuteen eli tasa-

arvoiseen ja vastavuoroiseen kohtaamiseen. Hyvät vuorovaikutustaidot omaava työntekijä pystyy viestimään selkeästi ja asiakkaan persoona huomioiden.

Asiakkaan ja työntekijän välisessä kohtaamisessa hyvän vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Hyvään vuorovaikutukseen kuuluu työntekijän osoittama empatia asiakasta kohtaan. Työntekijän tulee eläytyä asiakkaan puheeseen, jolloin asiakas kokee tulevansa kuulluksi. Jotta asiakas avautuisi asioistaan työntekijälle, tarvitsee hänen tuntee olonsa hyväksytyksi ja arvostetuksi teoistaan huolimatta. Työntekijä siis osoittaa asiakkaalle empatiaa, eikä kritisoi, vaikka ei hyväksykään asiakkaan tekoja. Tätä kutsutaan tarkaksi empatiaksi (Koski-Jännes, Riittinen & Saarnio 2008, 47.) Työntekijän asenteella ja toiminnalla on suuri rooli asiakas-työntekijä vuorovaikutussuhteen luomisessa. Asiakkaan empaattinen- ja heijastava kuuntelu on tärkeää. Työntekijän tulee myös suhtautua asiakkaaseen tasavertaisesti, eikä auktoriteetti asemasta käsin. Työntekijän tulee panostaa erityisesti asiakkaan ensi kohtaamiseen, sillä ensivaikutelma määrittää pitkälti asiakas-työntekijäsuhdetta sekä ensikohtaamisella määritellään vallitseva keskustelukulttuuri. Asiakassuhteessa vuorovaikutus voi olla asiantuntijakeskeistä, jolloin työntekijä antaa asiakkaalle muun muassa valmiita neuvoja, jolloin asiakas voi kokea, ettei hän itse pysty vaikuttamaan omaan elämäänsä eikä hänen mielipiteillään ole niin väliä. Asiakaskeskeisyys taas merkitsee sitä, että asiakas määrittelee itse oman asiakasprosessinsa kulun. Asiakaskeskeisyyden riskinä on se, että työntekijä jää pelkän ymmärtäjän ja kuuntelijan rooliin, jolloin asiakkaan on vaikea saada todellista muutosta aikaiseksi. Sekä asiantuntija- että asiakaskeskeisessä lähestymistavassa asiakassuhteen vastavuoroisuus jää toteutumatta. Näiden kahden lähestymistavan tilalle on kehittynyt dialogisuuden näkökulma. Dialogisuus asiakastyössä tarkoittaa työntekijän ja asiakkaan pyrkimystä hyvään vuorovaikutukseen ja löytää yhteistä ymmärrystä asiakasprosessista. Dialogisuuteen kuuluu asiakassuhteen vastaavuus. (Mönkkönen 2018, 99-108.)

Luottamuksella tarkoitetaan ihmisen henkilökohtaista tapaa suhtautua tilanteisiin ja muihin ihmisiin (Raatikainen 2015, 27.) Luottamus on ensiarvoisen tärkeää asiakas- ja potilassuhteissa, sillä ilman sitä työskentely ja vuorovaikutus eivät ole aitoa. On kuitenkin hyväksyttävää, ettei luottamusta aina voida saavuttaa. Luottamuksellisen asiakassuhteen muodostuminen voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa työntekijän tulee kiinnittää erityisesti huomiota tapaan, jolla hän kohtaa asiakkaan. Ensikohtaaminen on tärkeä ja luo pohjaa luottamukselle asiakassuhteessa. Työntekijän ei tulisi pyrkiä vain pikaisesti ratkaisemaan asiakkaan ongelmia vaan kohdata hänet aidosti tunnetasolla empatiaa käyttäen. Osa ihmisistä luottaa helposti toisiin ihmisiin ja toisille se taas voi olla äärimmäisen hankalaa. Luottamusherkkyyteen vaikuttavat muun muassa yksilön persoona ja aiemmat elämäkokemukset. On otettava myös huomioon, että työntekijöiden vaihtuvuus voi haitata merkittävästi luottamussuhteen muodostumista. Tällöin asiakas joutuu kertomaan tilanteensa yhä uudelleen eri ammattilaisille, mikä aiheuttaa usein turhautumista. Toisessa vaiheessa luottamussuhteen muodostumista asiakassuhteen eri osapuolille tulisi olla selvää, mikä on työskentelyn

tavoite ja mitkä ovat heidän roolinsa siinä. Tarvitaan yhteisiä toimintatapoja ja molempien sitoutumista työskentelyyn. Työntekijän tulee noudattaa vaitiolovelvollisuutta asiakkaan asi-oissa. Kolmannessa eli asiakassuhteen päättymisvaiheessa on tärkeää, että asiakassuhteen osapuolet tietävät milloin ja miten asiakassuhde päättyy. Yhdessä tulisi arvioida prosessin kulkua ja aikaansaannoksia. Työntekijälle tämä on oiva tilaisuus saada palautetta toiminnas-taan. Jos asiakassuhteen päättäminen hoidetaan huonosti, vaarana on se, että asiakkaan huo-not kokemukset siirtyvät eteenpäin tulevissa asiakassuhteissa. (Raatikainen 2015, 69-74.)

4.4 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

1990-luvun lopulla tutkija ja professori Eliah Anderson julkaisi teoksen, joka kantoi nimeä Code of the Street. Tämän tutkimuksen tarkoitus oli selvittää Philadelphian esikaupunkialuei-den katuväkivallan tekijöiden motiiveja. Tutkimuksensa myötä Anderson löysi käyttäytymis-kaavan, joka tuotti yhteisössä väkivaltaista käyttäytymistä ja nimesi tämän kaavan katujen koodiksi (the code of street). Andersonin mukaan väkivalta johtuu ympäristön sosiaalisista käyttäytymismalleista ja epävirallisista normeista. Koodin mukaan yksilön tulee kostaa väki-valtainen teko, jos hänen kunniaansa on loukattu tai hänen koskemattomuuteensa on kajottu. Mikäli yksilö ei tee näin, on se merkki heikkoudesta ja altistaa hänet myöhemmin tulevaisuu-nessa väkivallan uhriksi. Tärkeää on luoda pelkoa muissa yhteisön jäsenissä, sillä silloin joutuu harvemmin väkivallan uhriksi ja saa kunnioitusta muilta yhteisön jäseniltä. Koodiin liittyy myös periaate siitä, että ongelmat tulee hoitaa itse ilman poliisin apua. Teorian mukaan väki-valta johtuu siis ympäristön tekijöistä, kuten köyhyydestä, syrjäytymisestä sekä sosiaalisista normeista, eikä niinkään yksilön omista ominaisuuksista. Lukuisat tutkimukset ovat tukeneet Andersonin teoriaa, mutta se on saanut osakseen myös kritiikkiä, sillä Andersonin tutkimuksen kohteena olivat pelkästään afroamerikkaiset väkivallantekijät Philadelphiassa. Myöhemmin 2000-luvun alussa joukko tutkijoita suorittikin tutkimuksen, johon he haastattelivat yhteensä 118 väkivaltarikoksiin ja ryöstöihin syyllistynyttä vankia kuudesta eri Iso-Britannian vankilasta. Haastateltuina oli sekä miehiä että naisia ja rikollisia monista eri etnisistä taustoista. Tämä-kin tutkimus tuki Andersonin tutkimuksen tuloksia. Iso Britanniassa tehdyn tutkimuksen tulok-sista nousi esiin väkivaltaisten tekojen koston merkitys oman kunnian ylläpitämisen kannalta ja se, että ryöstöissäkin tärkeämpää oli antaa uhrille opetus, eikä niinkään taloudellisen hyö-dyn tavoittelemineen. (Brookman, Bennett & Holchstetler 2011, 17-28.)

Helena Timonen (2009) on väitöskirjassaan ”Omin sanoin- Elämän ja muutoksen tarinat vanki-lasta vapauteen” haastatellut OMA-ohjelman suorittaneita vankeja. Haastatellut kertoivat, että motivaatio väkivallattomaan elämään oli herännyt jo ennen ohjelmaan osallistumista ja ohjelma nähtiin vain yhtenä osana väkivallasta irtaantumisprosessia. Haastatellut pitivät tärkeänä ohjelman ohjaajien neutraalia suhtautumista haastateltujen tekemiinsä rikoksiin ja ihmisarvoa kunnioittavaan asenteeseen. Haastatellut korostivat luottamuksen merkitystä oh-jaajien ja vankien sekä koko ryhmän välillä. Osa haastatelluista koki ryhmätapaamiset vai-

keiksi luottamuspuolan tai oman luonteensa vuoksi. Tuloksista nousi esiin myös vankien toive kuntoutusjatkumoiden kehittämiseen OMA-ohjelman suorittamisen jälkeen. Suurin osa haastatelluista koki saaneensa apua OMA-ohjelmasta muutokseensa, mutta korosti samalla yksilön oman motivaation merkitystä väkivallasta irtaantumisen prosessissa. (Timonen 2009, 144-149.)

Hanna Mäki-Tuurin (2018, 33-39.) Psykologian pro gradu -tutkielma tarkasteli sitä, minkälaisia käsityksiä OMA-ohjelman käyneillä oli väkivallattomasta elämästä ja vaikuttiko OMA-ohjelman suorittaminen heidän elämänhallintaansa ja vastoinkäymisistä selviämisen kokemuksiinsa. Samalla hän selvitti, millaisia ajatuksia ohjelman keskeyttäneillä OMA-ohjelmasta oli. Tutkimusta varten hän haastatteli kolmea OMA-ohjelman loppuun käynyttä ja kahta sen kesken jättänyttä rikosseuraamusasiakasta. Tuloksista ilmeni, että haastatellut kokivat väkivallasta irtaantumisen systeemisenä prosessina, johon vaikuttavat muun muassa sosioekonomiset tekijät, yksilön yleinen hyvinvointi ja oma vastuu muutostyöstä sekä kuntouttavat interventiot. Systeeminen prosessi merkitsee tässä yhteydessä sitä, kuinka esimerkiksi OMA-ohjelman keskeyttäneen suojaavina tekijöinä voivat toimia oma vastuuntunto ja sosioekonomiset tekijät. Toisaalta hyvinvointia heikentävä tekijä, kuten päihteidenkäyttö voi OMA-ohjelmaan osallistumisesta huolimatta estää väkivallattoman elämän tavoitteeseen pääsemisen. Haastatellut toivat esiin kuntoutusjatkumon kehittämisen tärkeyttä OMA-ohjelman suorittamisen jälkeiselle ajalle, sillä he kokivat asioiden käsittelyn jäävän kesken. Ohjelman keskeyttäneet selittivät ratkaisuaan ryhmän vuorovaikutukseen liittyvillä puutteilla ja tunteella, ettei ryhmähenkä ole. He kokivat, että osa ohjelmaan osallistuneista ei ollut muutosprosessissaan tarpeeksi pitkällä ja näin ollen rikos- päihdemyönteinen puhe oli saanut ryhmässä vallan.

Anna McCulloch ja Mary McMurrin (2008, 224-230.) kliinisen psykologianlaitokselta, Nottinghamin yliopistosta arvioivat alkoholilähtöisille väkivallan tekijöille tarkoitetun COVAID-ohjelman vaikutusta osallistujien väkivaltaiseen käytökseen ohjelman suorittamisen jälkeisellä 29 seurantaviikon aikana. Tutkimukseen osallistui kymmenen 21-32 vuotiasta miestä, jotka kaikki olivat syyllistyneet vähintään kolmeen väkivaltatekoon viimeisen kahden vuoden aikana. COVAID (Control of Violence for Angry Impulsive Drinkers) on yksilöohjelma, johon kuuluu viikoittaisia tapaamisia ammattihenkilön kanssa kymmenen viikon ajan. Ohjelman aikana käsiteltävät aihealueet ovat; alkoholinkäyttö väkivaltaisen käytöksen laukaisevana tekijänä, väkivaltariskin vähentäminen alkoholinkäytöstä huolimatta, rikoshaittojen vähentäminen, alkoholinkulutuksen vähentäminen/hallitseminen, riskitilanteiden havaitseminen, ongelmanratkaisutaitojen sekä stressin ja vihanhallintataitojen omaksuminen ja elämäntapamuutoksen toteuttaminen.

Tutkimus suoritettiin ARAQ ja CSES kyselyiden avulla, joiden tulokset pisteytettiin jokaisen osallistujan kohdalla. Tutkimusaineistona käytettiin myös osallistujien itse kirjoittamia raportteja, koskien heidän alkoholinkulutustaan ja väkivaltaista käytöstään. ARAQ- kyselyyn

kuului 28 eri väittämää osallistujien alkoholin käytön ja väkivaltaisen käytöksen välisestä suhteesta. CDESES kysely piti sisällään 20 väittämää, joissa tarkasteltiin osallistujan luottamusta kontrolloida omaa alkoholinkäyttöään tietyissä määritellyissä tilanteissa sekä luottamusta kontrolloida alkoholinkulutuksen annosmääriä ja käyttötiheyttä. ARAQ kyselyn mukaan yhdeksän osallistujaa kymmenestä pienensi riskiään jonkin verran ja viisi osallistujaa huomattavasti syyllystyä väkivaltaan alkoholinvaikutuksenalaisena. Yhdeksän osallistujaa kymmenestä menestyi CDES kyselyn pisteytyksessä ja kuusi osallistujaa raportoi alkoholinkulutuksensa vähentyneen ohjelman aikana. Tuloksista ilmeni, että ketään osallistujista ei oltu tuomittu väkivaltarikoksesta 29 seurantaviikon aikana. Tutkimukseen osallistuneet pitivät COVAID ohjelmaa hyödyllisenä ja mielenkiintoisena. Johtopäätöksissään McCulloch ja McMurrin toteavat, että tutkimuksensa mukaan COVAID ohjelma saattaa vähentää alkoholilähtöistä väkivaltarikollisuutta. Tulosten mukaan ohjelma ei kuitenkaan vähennä kaikkien osallistujien alkoholinkulutusmääriä tai tiheyttä, mutta se auttaa ymmärtämään voimakkaan päihtymyksen sekä tilanneympäristön vaikutuksen henkilön käytökseen.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen Mikko Aaltonen ja Ville Hinkkanen (2014, 1.) ovat tehneet ”Katuväkivaltatyön vaikuttavuus -HelsinkiMission Aggredi-ohjelman arviointi”- nimisen tutkimuksen. Tutkimuksessa arvioitiin Aggredin asiakkaiden uusintarikollisuutta eri asiakasryhmissä. Kyseisiä tuloksia verrattiin verrokiryhmään, jotka oltiin kaltaistettu iän, sukupuolen ja rikostaustan perusteella. Aggredin ohjelman läpikäyneistä henkilöistä vain 25 prosenttia uusi väkivaltarikoksen seurantajaksolla, kun taas ohjelman keskeyttäneistä syyllysty uusintarikollisuuteen seurantajaksolla kaksi kolmasosaa. Tutkimuksen tuloksista voi päätellä, että Aggredi ohjelma on vaikuttava, kun sen suorittaa loppuun asti. Ohjelman keskeyttäneiden uusimisalttius on kuitenkin korkea.

Markus Laine ja Martti Tuominen (2012, 61) ovat kirjoittaneet tutkimusartikkelin ”Ne ymmärtää katujen todellisuutta - Kokemuksia toisenlaisesta väkivaltatyöstä”, joka on julkaistu Helsingin kaupungin tietokeskuksen Kvartti lehdessä. Artikkelia varten he haastattelivat kuutta Aggredin 20-30 vuotiasta asiakasta sekä Aggredin työntekijöitä. Haastateltavista asiakkaista viidellä oli väkivaltahistoriaa, kuudennella pelkästään väkivaltafantasioita. Taustalla oli usein väkivaltainen ja rikkinäinen kasvuympäristö sekä päihteidenkäyttöä, jolloin uhrin asemasta pääsi irti väkivaltaa käyttämällä. Haastateltavat kokivat saavansa väkivallan avulla itselleen myös kunnioitusta kaduilla, onnistumisen kokemuksia ja joskus myös taloudellista hyötyä. (Laine & Tuominen, 2012, 55-56.) Laineen ja Tuomisen tutkimuksesta kävi ilmi, että asiakkaat pitivät hyvänä sitä, että Aggredin työntekijöiden kanssa voi keskustella elämästä toisin kuin viranomaisten kanssa, eivätkä he tuomitse väkivallantekijää. Työntekijöiden koettiin ymmärtävän katujen todellisuutta. Haastateltavia yhdisti se, että vankilakokemusten lisääntyessä vankilan merkitys oli muuttunut. Nuorena ja kokemattomana vankilaa usein pelättiin, mutta sitä pidettiin myös tavoittelemisen arvoisena asiana. Vankilakokemusten lisääntyessä vankilassa oloa alettiin pitää ajanhukkana ja vältettävänä asiana. (Laine & Tuominen 2012, 58,60.)

Loppupäätelmissään Laine ja Tuominen toteavat, että koska virallinen järjestelmä ei juuri auta nuoria irtaantumaan väkivallan käytöstä, Aggredin toimintaa selvästi tarvitaan. Virallinen järjestelmä ei tutkimuksen mukaan tarjoa apua todelliseen elämänmuutokseen. Haastatteluiden mukaan Aggredin työmenetelmä vaikuttaa tehokkaalta, kun asiakas on motivoitunut elämänmuutokseen.

5 Tutkimusasetelma

Seuraavassa kappaleessa käyn läpi tutkimusasetelmani. Ensin esittelen opinnäytetyöni tavoitteen ja valitsemani tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen kerron työni toteutusprosessista ja perustelen tutkimusmenetelmän valinnan. Tähän osioon sisältyy myös opinnäytetyön kohde-ryhmän esittely ja aineiston keruun sekä analysoinnin selittäminen.

5.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa Aggredille tietoa heidän asiakkaidensa näkemyksistä koskien Aggredin hoidollista työmuotoa. Tämän tiedon avulla he voivat halutessaan kehittää toimintaansa yhä vaikuttavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi. Opinnäytetyöni avulla tuen työelämässä asiakaslähtöisyyttä ja annan kuuluvuutta rikosseuraamusasiakkaiden äänelle.

Opinnäytetyöni tavoite on hyödyttää niin asiakkaita, Aggredin työntekijöitä ja mahdollisia sidosryhmiäkin. Asiakkaat saavat mahdollisuuden antaa palautetta kuntoutuksestaan ja osallistua sen kehittämiseen. Työntekijät saavat syvempää laadullista tutkimustietoa ja vahvistusta vuosien työkokemukseen ja tietoperustaansa sekä syvempää näkökulmaa asiakkaiden kokemuksista. Opinnäytetyöni hyödyttää myös laajemmin rikosseuraamus- sekä sosiaali- ja terveystieteiden työntekijöitä, jotka työskentelevät väkivaltaisesti käyttäytyvien asiakkaiden parissa, sillä tutkimustuloksia on mahdollista soveltaa muiden toimijoiden käytettäväksi. Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli; ”Mitkä ovat asiakkaiden näkemykset HelsinkiMission Aggredin hoidollisesta työmenetelmästä?” Opinnäytetyön raporttia kirjoittaessani päätin lisätä toisen tutkimuskysymyksen; ”Mitä hyötyä Aggredin työmallissa on asiakkaiden näkökulmasta?”

5.2 Tutkimuksen toteutus ja tutkimusmenetelmän valinta

Syksyllä 2017 pohdin opinnäytetyöni aihetta. Minulle oli ollut jo pitkään selvää, että haluan tutkia väkivaltarikollisuutta, mutta tutkimusaiheeni oli vielä jäsentymätön. Tällöin otin yhteyttä opinnäytetyökoordinaattoriin, joka ehdotti minun kääntyvän HelsinkiMission Aggredin puoleen. Lokakuussa 2017 lähestyin Aggredin vastaavaa väkivaltatyöntekijää sähköpostitse ja tiedustelin mahdollisuudesta tehdä opinnäytetyötä heille. Sovimme tapaamisen Aggredin toimistolle marraskuulle. Tämän tapaamisen aikana kohtasin kaikki Aggredin väkivaltatyöntekijät ja sovimme yhdessä opinnäytetyöni aiheen ja suunnittelimme alustavasti sen toteuttamisesta. Pian tämän jälkeen opinnäytetyöni aiheanalyysi hyväksyttiin ja sain itselleni opinnäytetyönohjaajan.

Tammikuussa 2018 tapasin Aggredin työntekijät uudestaan ja sovimme opinnäytetyöni yksityiskohdista ja tutkimuskysymyksestä sekä allekirjoitimme opinnäytetyösopimuksen. Aloin työstämään opinnäytetyön laajempaa suunnitelmaa opinnäytetyöohjaajan ohjauksessa. Pyyisin Aggredista hieman lisätietoja heidän toiminnastaan ja asiakaskunnastaan ja liitin nämä tiedot suunnitelmaani. Suunnitelmaa tehdessäni, olin yhteydessä Aggredin vastaavaan väkivaltatyöntekijään ja pyysin häneltä palautetta työstäni. Korjaukset tehtyäni palautin työni opettajalleni ja sovimme suunnitelmaseminaarin ajankohdaksi 5. helmikuuta 2018. Saatuaani hyväksynnän suunnitelmastani, hain tutkimuslupaa vankien haastatteluille Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköltä. (kts.liite 1). Tarvitsin luvan Rikosseuraamuslaitokselta, sillä osa haastateltavistani suoritti tuomiotaan työni aikana vankeusvankina. Saatuaani tutkimusluvan helmikuussa 2018, keskustelin Aggredin työntekijöiden kanssa heidän käyttämistään työmalleista ja kävin seuraamassa kahta Aggredin asiakastapaamista. Tämän jälkeen laadin yhteistyössä Aggredin kanssa asiakkaille suunnatut avoimet teemahaastattelukysymykset. (kts.liite 2). Huhtikuussa aloitin Aggredin asiakkaiden haastattelut heidän yhdistyksensä tiloissa.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka lähtökohtana on todellisen ja moninaisen elämän kuvaaminen sekä tutkittavan kohteen mahdollisimman kokonaisvaltainen tutkiminen. Laadullisessa tutkimuksessa vaikuttavat omat arvolähtökohtani tutkijana, eikä objektiivisuutta ole mahdollista koskaan täysin saavuttaa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 208.) Valitsin tutkimusmenetelmäkseni laadullisen teemahaastattelun, sillä ajattelin sen tuovan esiin parhaiten asiakkaiden henkilökohtaiset näkemykset Aggredin työmallista. Teemahaastattelu on sktrukturoidun ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. (Hirsjärvi ym. 2009, 161.) Teemoina haastatteluissani toimivat asiakas-työntekijäsuhde, tunnettyöskentely, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan väkivaltaiseen käytökseen sekä Aggredin työmallin arviointi yleisesti.

5.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston keruu

Suunnitteluvaiheessa olin ajatellut haastattelevani työhöni 8-10 Aggredin asiakasta, mutta lopulta päädyin ajatukseen, että kuusi asiakasta on riittävä otos opinnäytetyöhöni ja työllistää minua tarpeeksi litterointeineen kaikkineen. Laadullisessa tutkimuksessa kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Aggredi olikin valinnut minulle asiakkaidensa joukosta haastateltavat, joiden he arvioivat kykenevän parhaiten ilmaisemaan itseään haastattelussa ja arvioimaan Aggredin työmallia. Haastateltavat olivat olleet Aggredin työskentelyssä mukana vähintään puolen vuoden ajan. Ajattelin, että Aggredin työmallin syvälinen arviointi voisi olla vaikeaa, mikäli asiakkaan työskentelyprosessi olisi vasta aivan alkumetreillä. Haastatteluun osallistuminen oli asiakkaille täysin vapaaehtoista ja he allekirjoittivat suostumuksen haastatteluun osallistumisesta. (kts.liite 3). Haastattelut toimivat tutkimusaineistonani ja nauhoitin sekä litteroin niis-

tä jokaisen. Aluksi ajattelin laativani haastateltaville taustatietolomakkeen, mutta mielestäni taustatietojen keruu haastattelun alussa olikin lopulta hyvä vaihtoehto, sillä asia tuntui luontevalta hoitaa keskustelun lomassa. Taustatietoihin sisältyivät haastateltavan ikä, mikä sai hänet hakeutumaan Aggredin asiakkaaksi ja mikä jäämään, mitä ja kuinka monta tuomiota asiakkaalle on langetettu, miten hänen väkivaltaisuutensa on ilmennyt sekä mihin aiempiin kuntoutuksiin haastateltava on osallistunut.

Haastattelin jokaista opinnäytetyöhöni osallistunutta yksitellen samassa tapaamistilassa. Haastatteluhuone oli sisustettu miellyttävän oloisesti ja sohva sekä muutama nojatuoli loivat tilaan rentoa tunnelmaa. Haastattelun alussa esittelin itseni ja kerroin työni aiheesta ja sen tarkoituksesta. Esittelin haastattelun teemat ja rohkaisin haastateltavaa kertomaan haastattelun lopussa myös teemojen ulkopuolisia seikkoja, mikäli hän koki ne oleellisiksi opinnäytetyön kannalta. Muistutin, että mikäli haastateltava ei ymmärrä haastattelukysymystä, tulee hänen kertoa siitä minulle, niin voin selittää kysymyksen paremmin. Pyrin luomaan olemuksellani rauhallisen ja rennon keskusteluilmapiirin. Toin esiin sen, että on normaalia jännittää haastattelua. Kerroin, että olen kova jännittämään ja täten tilanne ei ole itsellenikään helppo. Tämä selvästi rikkoi jään minun ja haastateltavien välillä.

5.4 Aineiston analyysi

Aloitin aineistoni analysoimisen kuuntelemalla haastatteluja. Haastatteluiden pituudet vaihtelivat noin 35-50 minuutin välillä. Litteroin jokaisen haastattelun ja numeroin ne h1-h6 tunnitteita käyttäen, jonka mukaan esimerkiksi h1 tarkoittaa ensimmäistä haastateltavaa. En kuitenkaan lisännyt näitä tunnistetietoja opinnäytetyöni raporttiin, sillä silloin haastateltavat olisi mahdollista tunnistaa. Litteroin jokaisen haastattelun kuulemani mukaan, mutta jätin turhat äännähdykset, täytesanat ja selkeästi haastatteluun kuulumattomat kommentit pois. Käytin työssäni aineistopohjaista sisällönanalyysia. Kyseessä oli induktiivinen analyysi, jolloin tarkoitus on paljastaa aineistosta odottamattomia seikkoja, eikä lähtökohtana ole teorian tai hypoteesin testaaminen. Induktiivisessa analyysissä yhdistellään käsitteitä ja tehdään tulkin-toja. Näin löydetään vastaus tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 108-112.)

Induktiivinen analyysi voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen; aineiston redusointiin, klusterointiin ja abstrahointiin. Redusointivaiheessa tutkimusaineistosta, kuten haastatteluaineistosta pelkistetään tutkimuksen kannalta epäolennainen tieto pois. Tällöin litteroidusta tutkimusaineistosta nostetaan ilmaisuja, jotka ovat vastauksia tutkimuskysymykseen. Analyysiyksikköinä voidaan käyttää yksittäisiä sanoja, lauseita tai asiakokonaisuuksia. Aineiston klusteroinnissa aineistosta nostetuista alkuperäisilmaisuista johdetaan pelkistettyjä ilmaisuja. Tällöin haastateltujen puheista etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Pelkistetyistä ilmaisuista muodostetaan omat luokat, joille annetaan jokaista luokkaa kuvaava nimi. Pelkistetyistä luokista johdetaan alaluokat ja alaluokista yläluokat. Klusterointia seuraa aineiston abstrahointi, joka tarkoittaa tutkimuksen kannalta olennaisen tiedon etsimistä ja näin ollen

teoreettisten käsitteiden luomista. Klusterointi on osa abstrahointiprosessia. (Tuomi ym. 2013, 108-112.)

Haastatteluiden pohjalta loin taulukon, joka koostui haastateltujen vastauksista haastattelukysymyksiin (kts.liite 4). Laatikoihin luokittelin haastatellun pelkistetyn ilmaisun, siitä johdetun alaluokan, ja yläluokan haastattelukysymyksittäin. Esimerkiksi asiakkaan kohtaaminen teeman ensimmäiseen haastattelukysymykseen ”Miten sinut on kohdattu Aggredissa?” eräs haastateltu vastasi: ”Tosi hyvin. Niin kuin sanoin, kunnioitettu ja ei oo lähetty arvostelevaan mitä on tehny.” Olen johtanut tästä pelkistetystä ilmauksesta alaluokan ”arvostelemattomuus” ja yläluokan ”asiakkaan arvostava kohtaaminen.” Kun olen löytänyt haastateltujen vastauksista yhtäläisyyksiä, olen siirtänyt ne saman teeman alle. Tällä tavoin pyrin hahmottamaan haastateltujen sanoman paremmin ja löytämään vastauksen tutkimuskysymyksiini. Vastauksista muodostuneet useimmin toistuneet teemat olivat: asiakkaan arvostava kohtaaminen, luottamus, työpari tarjoaa enemmän näkökantoja, rento keskusteluilmapiiri, päihteiden käytön vaikutus tunteiden tunnistamiseen, Aggredin työskentely osana isompaa muutosprosessia, keskusteluapu, väkivaltatilanteiden ennakointi, väkivallan käytön seurausten sisäistäminen, elämänlaadun parantuminen yleisellä tasolla ja väkivallan käytön lopettaminen.

5.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävä ja luotettava jos se on suoritettu tieteellisen käytännön osoittamalla tavalla. Oleelliset periaatteet tässä tavassa ovat rehellisyys ja huolellisuus tutkimustyössä, -tulosten tallentamisessa, -tulosten julkaisussa ja tutkimustulosten arvioinnissa. Tutkijan tulee myös kunnioittaa muiden tutkijoiden tekemää työtä, hänellä tulee olla tutkimusta varten tarvittavat tutkimusluvut ja hänen tulee olla avoin tutkimuksen mahdollisista rahoituslähteistä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Ennen tutkimuksen aloittamista, tutkijan tulee ottaa selvää, tarvitseeko hän tutkimukseensa tutkimuslupaa. Tutkimuslupaa haetaan siitä organisaatiosta, josta tutkittavat valitaan. Lupa-käytännöt eroavat tieteenaloittain ja tutkimustyypeittäin. (Kettunen 2018.) Tavanomaisesti opinnäytetyön tekijä kirjoittaa vapaamuotoisen tutkimuslupahakemuksen ja liittää siihen oppilaitoksen hyväksymän tutkimussuunnitelman ja opinnäytetyöohjaajan lausunnon. Rikosseuraamuslaitoksen tietoja tutkimukseensa tai opinnäytetyöhönsä käyttävälle voidaan tarvittaessa tehdä turvallisuusselvitys. (Rikosseuraamuslaitoksen keskusyksikkö 2018.) Organisaation tutkimuslupakäsittelijä tekee annetun materiaalin perusteella päätöksensä. Joskus tutkimus voi edellyttää eettistä ennakoarviointia ja tällöin hakemukseen tulee liittää eettisen toimikunnan puoltava lausunto. Henkilörekisteriseloste tarvitaan, jos tutkimuksessa syntyy henkilörekisteri. (Kettunen 2018.)

Tutkijan pitää selvittää tutkittaville ennen tutkimuksen tekoa, minkälaista aineistonkeruuta menetelmää hän tutkimuksessaan käyttää, onko kyseessä kertaluontoinen tiedonkeruu ja mitä

tallennevälineitä hän mahdollisesti tulee käyttämään. Hänen tulee myös kertoa, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja sen keskeyttäminen on mahdollista koska vain. (Kuula 2011, 106-107.) Tutkijan tulee pyytää allekirjoitettu tutkimuslupa vapaaehtoisen suostumuksena tutkittavilta, kun heiltä kerättäviin tietoihin yhdistetään heitä koskevia muita tietoja tai kerättävä aineisto pitää sisällään arkaluontoisia tietoja, jotka säilytetään tunnistettuna jatkotutkimuksia varten (Kuula 2011, 119).

Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu luottamuksellisuuden käsite, joka tässä yhteydessä merkitsee sopimuksia ja lupauksia, joita tutkimusaineistonkäytöstä tutkittavien kanssa tehdään. Henkilötietoja sisältävää aineistoa saavat käsitellä vain ne henkilöt ja tahot, joista tutkittavia on informoitu. (Kuula 2011, 88-89.) Tutkimuksen tekijää koskee vaitiolo- ja salassapitovelvoite, jonka mukaan hän ei saa luovuttaa ulkopuolisille tutkimuksen kautta saamia tietoja. Tähän kuuluvat niin asiakirjat kuin suullisesti saatu tieto. Erityisen huolellinen tulee olla tunnistettujen arkaluontoisen aineiston suhteen. Tutkijan tulee säilyttää tutkimusaineistoa huolellisesti, niin ettei siihen pääse käsiksi kukaan ulkopuolinen taho. Esimerkiksi palomuurin tai salasanojen avulla tutkimusaineisto voidaan suojata väärinkäytöksiltä. (Kuula 2011, 114.) Tutkijan tulee tuhota saamansa tutkimusaineisto tutkimuksen suorittamisen jälkeen, ellei toisin ole tutkittavien kanssa sovittu. Hänen tulee myös pitää huolta, että tutkittavat eivät ole tunnistettavissa tehdyssä julkaisussa. (Kuula 2011, 85.)

Tutkimuksen luotettavuus koostuu kahdesta eri ominaisuudesta, joita ovat reliaabelius ja validius. Reliaabelius merkitsee tulosten toistettavuutta ja validius tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Reliaabelius ja validius käsitteiden käyttäminen laadullisessa tutkimuksessa on kiistanalaista, mutta tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä tulisi arvioida aina jollain tavoin. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta sen kaikissa vaiheissa. Muun muassa aineistonkeruuvaiheen olosuhteista tulisi raportoida. Aineiston analysointivaiheessa tärkeää on luokitteluiden tekeminen, kun taas tutkimustulosten tulkinnassa päätelmien huolellinen perustelu. (Hirsjärvi ym. 2009, 232-233.)

6 Tulokset

Seuraavaksi esittelen opinnäytetyöhöni haastateltujen Aggredin asiakkaiden taustatiedot ja kerron opinnäytetyöni tulokset teemoittain. Teemoina toimivat; asiakas-työntekijä suhde, tunnetyöskentely, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaiden elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan, Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaiden väkivaltaiseen käytökseen ja Aggredin työmallin yleinen arviointi. Tuloksia havainnollistaakseni olen liittänyt tähän kappaleeseen suoria lainauksia haastateltujen puheista.

6.1 Taustatiedot

Kysyin jokaiselta haastatellulta seuraavanlaiset taustatietokysymykset; Minkä ikäinen olet, mitä tuomioita sinulle on langetettu, mikä sai sinut hakeutumaan Aggrediin ja mikä jäämään, miten väkivaltaisuutesi on ilmentynyt ja mihin aiempiin kuntoutuksiin olet osallistunut? Ikäluokasta 20-25 vuotta oli haastateltavana yksi henkilö, 35-40 vuotiaista neljä henkilöä ja 40-45 vuotiaiden ikäluokasta yksi henkilö. Kaikki haastatteluun osallistuneet olivat miehiä, joista suurin osa kertoi joutuneensa väkivallan uhriksi lapsena.

Viisi haastatelluista kertoi käyttäneensä katuväkivaltaa, johon kuului muun muassa huumevelkojen perimistä. Yksi haastateltu kertoi tuhoavansa vain materiaalista omaisuutta, eikä ole koskaan käyttänyt väkivaltaa muita ihmisiä kohtaan. Haastatteluista ilmeni, että iso osa haastatelluista oli käyttänyt väkivaltaa myös koulussa ja kodissa. Viisi haastateltua kuudesta oli tuomittu vähintään kahteen ehdolliseen vankeustuomioon. Neljä haastateltua oli tuomittu ehdottomiin vankeusrangaistuksiin pääosin väkivaltarikoksista. Yksi haastateltu kertoi, ettei häntä ole tuomittu mistään väkivaltarikoksesta.

Haastatellut olivat saaneet kuulla Aggredin toiminnasta lääkäriltä, vankilan työntekijältä, vankitovereilta, vankilan palvelumessuilta, lastensuojelun työntekijältä ja rikostaustaiselta sukulaiselta. Haastatelluista kaksi kertoi hakeutuneensa Aggrediin psyykkisen pahoinvoinnin vuoksi. Yksi haastateltu sanoi Aggredin kaltaiseen toimintaan osallistumisen olleen osa hänen rangaistusajansuunnitelmaansa ja toinen mainitsi, että ensimmäiseksi syy Aggrediin hakeutumiselle oli vain vankilasta poispääsy, mutta myöhemmin Aggredin työntekijöiden aito halu auttaa sai hänet jäämään työskentelyyn. Haastatellut olivat jääneet työskentelyyn mukaan muun muassa, koska kokivat Aggredin työmallin toimivan ja asiakassuhteen olevan luotettava.

Haastatelluista neljä oli ollut nuoruudessaan psykiatrisessa hoidossa. Yksi haastateltu kertoi olleensa hoidossa suljetulla osastolla. Yksi haastateltu sanoi olleensa arvioinnissa TAK-poliklinikalla, jonka kautta hänet oli ohjattu nuorisoaseman asiakkaaksi. Kaksi haastateltua kertoivat suorittaneensa vankeus rangaistustaan Helsingin vankilan Sörkka-yhteisössä. Sörkka-yhteisö on vankilan sisällä oleva päihdekuntoutus osasto, joka tarjoaa yhteisökuntoutusta päihdeongelmasta toipuville vangeille (Rikosseuraamuslaitos 2015.) Yksi haastateltu oli suorittanut Viisi keskustelua muutoksesta ohjelman.

6.2 Asiakas-työntekijäsuhde

Kysymykseen ”Miten sinut on kohdattu asiakkaana Aggredissa?” kaikki haastatellut vastasivat, että heidät on otettu Aggredissa vastaan arvostavasti ja avoimesti. Työntekijät eivät myöskään tuomitse tai arvostele asiakkaita. Osa kertoi, että he kokevat työntekijöiden suhtautuvan heihin tasa-arvoisesti. Työntekijät kohtelevat asiakkaita ihmisinä, eivätkä näe heitä vain rikollisina.

”Tosi hyvin. Niin kuin sanoin, kunnioitettu ja ei oo lähetty arvostelevaan mitä on tehny.”

”Mua on kohdeltu täällä ihmisenä (...)Tääl ne näkee ihmisenä ja yksilönä.”

”Ku alko käymään täs ni, ku jotenki sai sen karistettuu pois...Et on ihminen, eikä vaan vanki.”

Hyvänä työntekijöiden toiminnassa nähtiin myös se, että he joustavat tapaamisaikojen suhteen. Heillä ei myöskään ole tiukkaa linjaa asiakkaaksi ottamisen suhteen, vaikka pääsääntö on, että asiakkaan tulee olla täysi-ikäinen.

”Ja just se miten mä tulín, et mä en ois välttämättä täyttäny ihan virallisia kriteerejä ees. Eikä ees mietitty, pitäiskö odottaa, et on täysikänen.”

Kysymykseen ”Tunnetko luottamusta Aggredín työntekijöitä kohtaan?” jokainen haastatelluista vastasi myöntävästi. Luottamus ei kuitenkaan rakentunut aivan heti, vaan henkilökohtaisista asioista avautuminen vaati useimmiten useita tapaamiskertoja sekä tutustumista. Moni koki, että luottamus rakentui Aggredín arvostavasta kohtelusta asiakkaitaan kohtaan ja siitä, ettei asiakkaita tuomita heidän tekojensa perusteella. Eräs haastatelluista myös koki, että fyysisellä tapaamistilalla on suuri merkitys luottamuksen rakentumisen kannalta.

”Kyl se osoittaa sen, et ku mä oon henkilökohtaisia asioita heille puhunut ni semmonen 110 prossan luotto.”

”Kyl mä pystyn, ihan vapaasti puhuu mistä vaan. Mut se on just täälläkin tää huone, miten tää on laitettu koko homma. Tää on rennompi. Luo semmost luottamusta.”

Aggredilla ei ole ilmoitusvelvollisuutta viranomaisia, kuten poliisia tai vankilaa kohtaan, muulloin kuin epäillessään asiakkaan toteuttavan vakavan rikoksen. Asiakkaat kokevat ilmoitusvelvollisuuden puuttumisen helpottavan merkittävästi luottamuksen rakentumista. Asiakas pystyy puhumaan rehellisemmin asioistaan, pelkäämättä, että esille tulevat seikat esimerkiksi vaikuttaisivat hänen asemaansa vankilassa. Monilla Aggredín asiakkaista on vaikeuksia luottaa viranomaisiin ja Aggredi nähdään viranomaisista poikkeavana tahona, jossa voi puhua asioista niiden oikeilla nimillä.

”Mä voin puhuu sellasist asioista, mistä mä en vankilan sisällä esimerkiks voi puhua.”

”Enkä mä ois pystyny, mun oman taustani vuoksi sitoutuu mihinkään lääkäriin tai keneenkään muuhun samal tavalla, yhtä luotettaval tavalla. He ovat ainoita ihmisiä keihin mä oikeesti luotan.”

Jokainen haastateltava koki Aggredin käyttämän työparityöskentelyn hyväksi, sillä kahden työntekijän koettiin tarjoavan enemmän näkökulmia työskentelyyn. Työpari saa aikaiseksi enemmän keskustelua aihepiireistä. On myös todennäköisempää, että kaksi ihmistä löytää enemmän vaihtoehtoja ongelmien ratkaisuksi kuin yksi. Työntekijät eivät myöskään vain myötäile asiakkaan näkemyksiä, vaan kertovat rehellisesti mielipiteensä. Eräs haastateltu myös koki, että työparin eriävät mielipiteet auttavat häntä oman mielipiteen muodostamisessa.

”Siin on enemmän näkökulmia siinä (...) Se on semmonen, et siit voi jokainen heittää omaa näkökulmaa sit siihen. Monipuolisempaa sitte.”

”Se on tosi hyvä. Siinä saa erilaisia näkövinkkeleitä asioista. Tosi useesti ne on eri mieltä asioista. Se on hyvä juttu. Siit saa ite kiinni vähän molemmista.”

Yksi haastateltava kertoi, nais-miestyöparin olevan hyvä yhdistelmä, sillä eri sukupuolet tuovat erilaisia näkemyksiä aihepiireihin.

”Se on toi hyvä. Ja sit mulla on viel niin hyvin, et on mies ja nainen. No miehet ja naiset on vähän erilaisia, ni tulee vielä laajemmin. Semmonen kattava katsaus.”

Kaiken kaikkiaan Aggredin asiakkaat siis kokivat asiakas-työntekijäsuhteen hyväksi ja luottamukselliseksi. Aggredin toiminta nähtiin joustavana ja työntekijöiden asenne asiakkaita kohtaan arvostavana.

6.3 Tunnetyöskentely

Suurin osa haastatelluista näki Aggredin työskentelyn parantaneen heidän kykyään tunnistaa omia ja muiden tunteita. Yksi haastatelluista kertoi Aggredin tapaamisten parantaneen hänen itsetuntemustaan ja kykyään havaita paremmin omia virheitä.

”On siinä semmonen muutos, että mä tunnistan niitä ylipäättään paremmin. Mul on ollu se perustunne, et vituttaa. Et se on ollu se, mikä mul on ennen ollu. Nyt niinku tietää, et se ei ees oo tunnetila.”

”Paljon paremmin varmaan. Tunnistan paljon enemmän niitä kaikkii virheitä, mitä mä oon tehny ihan päivittäin. On mul paljon rauhallisempi olo, ku ennen sitä, et ei sitä pysty oikeen selittää. ”

Kaksi haastateltua koki päihteiden käytön lopettamisella olleen suurin vaikutus tunteiden parempaan tunnistamiseen, sillä päihteitä käyttäessä tunteet usein työnnetään syrjään ja niitä ei koeta samoin, kuin selvin päin. Loput neljä haastateltua eivät ottaneet päihteiden käytön vaikutusta puheeksi. Usea haastatelluista näkee Aggredissa työskentelyn osana suurempaa muutosprosessia.

”Nii, mä en tiedä, onks se suoranaisesti tää Aggredi, vaan se on tää kaikki aika, ku tää raittius, kun on ollu ja Aggredihan on ollu täs matkan varrella, et eihän se ihan suoranaisesti kohdistu tähän (...) Kun mä tosi pitkään, varmaan sen neljännes vuosisadan vedin kamaa, se lähtee sieltä jo, kun semmosii tunnetiloja ei ollu ees.”

Haastatelluista viisi kuudesta kertoi tunteiden työstämisen Aggredin asiakastapaamisissa parantaneen heidän kykyänsä hallita tunteita ja ennakoita väkivallan käytölle altistavia tilanteita. Erityisen tärkeänä pidettiin riskitilanteiden läpikäymistä ja väkivallan käytön seurausten pohtimista työntekijöiden kanssa.

”Kyllä mä varmaan tunnistan niitä riskitilanteita, missä saattasin käyttää. Mä osaan ennakoita vähän asioita jo etukäteen ja pystyn tekee vähän radikaalimpia ratkasuja.”

”Nykyään mä vähän väistän niitä tilanteita, ku mä halusin mennä sinne niin, mä oon oppinut ajattelee vähän niitä seurauksia.”

”Kyllä ihan ehdottomasti (on parantanut). Sanotaan, et jos mä en ois tota Aggredii tavannu, ni mä oisin syyllistyny varmaan paljon törkeempiin rikoksiin ja varmaan tällä hetkelläkin istuisin vankilassa, tosi pitkää kakkua.”

Yksi haastateltu nosti esiin fyysisten oireiden huomioimisen merkityksen aggression aikana, jonka hän koki erityisen tärkeänä väkivallan ehkäisyn kannalta.

”Täälläkin on käyty läpi sitä, et minkälaisii fyysisii oireita mulle tulee, kun mä rupeen hermostuu. Se on ollu mulle tosi tärkeä juttu. Mullehan iskee aina elohiiret silmiin, rupee hermo menee ja sit rupee pulssi kiihtymään. Niit on hyvä käydä läpi. Mä pystyn silleen ennakoimaan, et mä poistun tilanteesta.”

Tiivistäen voi todeta, että Aggredin asiakkaat kokivat tunnetyöskentelyn parantaneen heidän kykyään tunnistaa omia ja muiden tunteita sekä ennakoimaan väkivallan käytölle altistavia tilanteita. Tunteiden tunnistaminen oli johtanut asiakkaiden parempaan kykyyn hallita omia tunteitaan. Päihteidenkäytön lopettamisella arvioitiin myös olevan positiivinen vaikutus tunteiden tunnistamiseen.

6.4 Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan

Haastatelluista viisi kuudesta ilmoitti Aggredin tapaamisten vaikuttaneen heidän ajatusmaailmaansa. Yksi haastateltu koki, että ajatusmaailman muutos on tapahtunut jo ennen työskentelyä Aggredissa.

”Siis täydellisesti. Must on tullu paljon rauhallisempi ja mä ajattelen paljon pidemmälle kaikkea. Mä oon ihan erilainen sen jälkeen, kun mä oon käynyt täällä.”

”Joo on ollu apua varmasti. Mut niin kuin mä sanoin, oon työskennelly muutenkin paljon...”

Aggredin tapaamisten myötä osalle haastatelluista on noussut halu väkivallattomaan elämäntapaan sekä väkivallattomuudesta on muodostunut heille keskeinen elämänarvo.

”Onhan ne vaikuttanu, niin ku täs on tullu esille. Ehkä just se on suurin, et mä en halua olla väkivaltanen.”

Aggredissa työskentely nähdään myös osana suurempaa muutosprosessia ja oman motivaation merkitystä väkivallattomaan elämäntapaan pidetään tärkeänä.

”Kyl se Aggredi on vaikuttanu mun ajatusmalleihin. Mul on semmonen oman halun ja Aggredin käyntien vuoksi semmonen nollatoleranssi rikoksiin ylipäättänsä tai rikolliseen elämäntapaan (...) Ennen väkivalta on ollut ainut ja oikea tapa toimii.”

Jokainen haastateltu koki, että Aggredin tapaamisilla on ollut positiivinen vaikutus heidän elämänlaatuunsa. Yksi haastateltu kertoi jopa vähentäneensä päihteiden käyttöä Aggredin tapaamisten myötä.

”Todellakin on (vaikuttanut). Vaik mä lusin miten hyvin, enhän mä lopeta käyntejä täällä.”

”Tosi hyvin (vaikuttanut). Tai siis päihteidenkäyttökin...Mä oon ollu paljon enemmän selvinpäin siit lähtien.”

Haastatellut kertoivat lisäksi muun muassa stressin vähentyneen sekä emotionaalisen tuen lisääntyneen heidän elämässään. Aggredi nähtiin turvallisena paikkana jakaa ajatuksia ja tunteita ja sitä pidettiin omana tukiverkkona.

”On ne positiivisella tavalla ja huomattavasti (vaikuttaneet). Mä oon vähemmän stressaantuneempi ja oppinu paljon tässä vuosien aikana.” (h6)

”Onhan siin semmonen turvan tunne, et tietää, et on joku paikka, mis on pätevi ihmisi, et voi keskustella... Saa semmost käytännän jeesiäkin. On semmonen tukiverkko.”

Tuloksista käy ilmi, että Aggredin tapaamisilla oli ollut positiivinen vaikutus asiakkaiden elämänlaatuun ja heidän ajatusmaailmansa oli muuttunut niin, että väkivallattomasta elämäntavasta oli muodostunut tavoiteltava asia. Työskentely nähtiin osana suurempaa muutosprosessia, jossa omaa motivaatiota pidettiin tärkeänä tekijänä.

6.5 Aggredin tapaamisten vaikutus asiakkaan väkivaltaiseen käytökseen

Kolmasosa haastatelluista kertoi, että he ovat Aggredin toiminnan myötä lopettaneet väkivallan käytön kokonaan. Haastateltujen mukaan oman motivaation merkitys, on tässäkin asiassa keskeistä.

”Mä en oo ollu enää väkivaltanen. En oo tehny ainakaan mitään kellekkään konkreettisesti. Toki mul aina välil pyörähtää mielessä, mitä voisin tehdä, mutta sekin on vähentyny tosi paljon.”

”Kyllä sen on lähettävä susta itestäs, että sä haluat muutosta, ni sit tämmöset mestat voi tukea sitä. Mutta on varmasti ollut suuri tuki.”

Yksi haastatelluista korostaa keskustelutaitojen oppimisen tärkeyttä väkivallasta irtaantumisessa ja kertoi oman itsesäätelykykynsä kehittyneen.

”No on. Kyl mä hermostun, mut...Ku mul on paha olo, mä en käytä sitä enää samal taval...vihaa muit kohtaan. Tai mä oon oppinu puhuu asioist, vois sanoo niin.”

Viisi kuudesta kertoi Aggredissa työskentelyn myötä, löytäneensä vaihtoehtoisia toimintamalleja väkivallan käytölle. Haastatellut kertoivat väkivaltatilanteiden ennakoimisen harjoittelun, olleen suurena apuna prosessissa. Kun riskitilanteita käytiin läpi etukäteen itsenäisesti tai työntekijöiden kanssa, voitiin tehdä toimintasuunnitelma siihen, mitä asiakas voisi tehdä hankalassa tilanteessa. Puolet haastatelluista sanoi tilanteesta poistumisen olevan hyvä vaihtoehtoinen toimintamalli väkivallan käytölle. Riskitilanteiden vältteleminen, päätös olla reagoimatta ulkoisiin ärsykkeisiin ja ongelmista puhuminen nostettiin myös esiin.

”Ihan siis käy sitä tilannetta läpi...Enää ei oo itseasiassa tarvinnu, mutta mä jossain vaiheessa tein paljon sitä, et jos mä tiesin, et mä oon menossa semmoseen tilanteeseen, jossa voi mennä hermo (...) Mä rupesin jossain vaiheessa, tekee sitä, et mä kävin etukäteen sitä tilannetta lävite. Ni sit, jos se sattuu, ni mä olin jo varautunu siihen. Ni sit osas poistuu siit tilanteesta.”

”Kyl mä lähen pois tilanteesta (...) Se, et mä en reagoi siihen.”

*”Kai se on se puhuminen...sit niist tilanteist pois. Tai et mä en enää hakeudu niihin.”
(h1)*

Haastatelluista osa oli siis lopettanut väkivallan käytön kokonaan Aggredin tapaamisten myötä. Haastatellut olivat löytäneet väkivallan käytölle vaihtoehtoisia toimintatapoja, joista tärkeimpänä pidettiin riskitilanteiden läpikäyntiä etukäteen.

6.6 Aggredin työmallin arviointi yleisesti

Jokainen haastateltu oli kokenut saaneensa apua Aggredista. Keskusteluapu ja kuulluksi tulemisen kokemus mainittiin haastatteluissa useimmiten.

”Keskustelu, keskustelu, keskustelu. Se on se mun suurin hyöty täällä. Peilaa omii ajatuksii muiden kaa.”

”Ja sit justiinsa, jos on ollut joku tilanne, missä meinaa mennä hermo, ni sä tiiät ku sä tuut tänne puhuu siitä, ni ne suunnilleen ymmärtää, mistä on kyse.”

Kaksi haastateltua kertoivat myös saaneensa apua opiskeluun haun kanssa ja yksi apua sähköisen asioinnin kanssa.

”Nii itseasias oonhan mä saanut täältä semmosta konkreettista apua, et mä hain kouluun, josta mä varmaan kohta valmistun, nyt keväällä.”

”Satsaa mua tohon sähköseen maailmaan ja ihan kaikkeen tommoseen, et ollaan haettu henkkareita, pankis asioitu, käyty tilaamassa sähköiset pankkitunnukset ja pankkikortti, mitä ei oo ollu aikoihin.”

Kaikki haastatellut välittivät viestiä siitä, että Aggredissa työskentely oli tuonut apua heidän elämäänsä laaja-alaisesti. Positiivisena asiana myös nähtiin se, että Aggredin asiakkuuden myötä, omia läheisiä ei tarvinnut enää kuormittaa niin paljon, kun ajatuksiaan sai purkaa Aggredissa.

”Melkeen niinku elämän apua, vois sanoa suoraan. Siis elämään niinku uusii avaimii.”

”Mulle se on ollu se, et pääsee purkaa sydäntä. Kuuntelevat sen ja jos mul on joku ongelma, ni selvitetään sitä yhdessä, mietitään mikä siihen ois ratkasu.”

”Isoin on varmaan ollut, ettei tarvii rasittaa...ettei joka asiaa tartte niitten (perheenjäsenten) kautta käyttää, vaan täällä purettu niitä.”

Haastatellut kertoivat, että Aggredin työskentelymalli eroaa selkeästi muista kuntoutusmalleista, joihin he ovat osallistuneet. Yhtenä erona nostettiin esiin rento keskustelu ilmapiiri ja fyysinen tapaamistila. Aggredin tapaamistiloista saa olohuonemaisen vaikutelman, johon asiakkaan on helppo tulla.

*”Täs on se rentous. Ihan lähtee tästä sohvasta. Puhutaan tiukkaa asiaa. Voi re-
laa.”*

Kolmasosa haastatelluista piti työparityöskentelyä merkittävänä erona, muihin kuntoutus-
tahoisiin nähden. Kaksi haastateltua kertoi, että Aggredissa työparin ja asiakkaan välille muo-
dostuu aito luottamus, joka ei ole niin sanotusti virastomaista. Tällöin asiakas pystyy puhu-
maan elämästään rehellisesti. Aggredin työntekijöiden nähdään olevan mukana työssään ai-
dosti, sydämellä. He eivät tee työtä pelkästään rahan takia, vaan ovat oikeasti motivoituneita
auttamaan ihmisiä.

*”Se on varmaan toi sama aika pitkälti, et nää ei tuomitse ja et tässä tää luot-
tamus rakentuu ihan eri tavalla. Tässä se tuntuu aidolta se luottamus. Ei oo
semmonen laitosmainen luottamus.”*

*”Tää ei tunnu yhtään semmoselta, et menis jonkun virastotädin- tai sedän vas-
taanotolle. Plus että näil on sydän, jos on paloa tähän hommaan, vaik ovat
kauan tehneetkin.”*

Yhden haastateltavan mukaan se, että Aggredi ei vaadi asiakkailtaan päihteettömyyttä, on
suuri plussa ja ero muihin tahoihin nähden. Erään haastatellun mukaan erona on myös se, että
Aggredin työskentelyssä kiinnitetään huomiota kokonaisvaltaisesti elämän eri osa-alueisiin, ei
pelkästään väkivaltaisuusteemaan. Erona muihin nähden pidettiin myös sitä, ettei Aggredilla
ole ilmoitusvelvollisuutta muihin viranomaisiin nähden.

*”Tääl ei edellytetä päihteettömyyttä, tai siis toki edellytetään varmaan, kun
täällä on läsnä, mut...Päihteidenkäyttö ei oo este, et sä voisit perkaa sun miel-
täs täällä.”*

*”(...) ja täs on paljon enemmän, ku pelkästään joku yks asia. Täs puhutaan
niinku kaikist niist asioist samaan aikaan.”*

*”Et ei oo velvollisuuksii rikkoo vaitiolovelvollisuutta, jos tulkitaan, et se on
tarpeen.”*

Kun haastateltavilta kysyttiin, mikä Aggredin työmallissa on heidän mielestään vaikuttavin
asia, kun mietitään väkivallan vähentämistä yksilötasolla, vastasivat he seuraavasti. Kolmas-
osa ajatteli asiakkaan arvostavan kohtaamisen, olevan vaikuttavin asia Aggredin työmallissa.
Tuomitsemattomuus nousi tärkeäksi teemaksi haastateltujen puheessa, mikä liittyi olennai-

sesti asiakkaan kohtaamiseen Aggredissa. Eräs haastateltu koki Aggredin kokonaisvaltaisen lähestymistavan väkivaltaisuusteemaan olevan merkittävä asia heidän työmallissaan. Tähän liittyivät pohdinnat siitä, mistä väkivaltainen käytös johtuu ja miten sitä voidaan ehkäistä.

*”Ehkä merkityksellisin asia, mikä täs on, on se, et nää ei tuomitse. Siit se läh-
tee, rakentuu se paketti.”*

*”Kai se on se, kun täällä käydään niit asioit läpi mist ne johtuu...Miten niit voi
ehkäistä ja miks taas siit tulee hyvä olo ja mikä on normaalia ja mikä ei.”*

Kaksi haastateltavaa nosti esiin asiakassuhteen luotettavuuden keskeisimmäksi asiaksi Aggredin työmallin toimimisen kannalta. Haastatteluista kävi ilmi, että erityisesti rikosseuraamusasiakkaiden on vaikeaa luottaa viranomaisiin ja muihin auttamistahoihin, muun muaksi siksi, koska rehellisyydestä voi koitua heille ikäviä seuraamuksia. Epäluottamuksen taustalla voi myös olla se, ettei ole koko elämänsä aikana oppinut luottamaan ihmisiin ylipäättänsä. Nämä asiat voivat johtaa siihen, että puheita kaunistellaan ja ongelmia ei päästä käsittelemään aidosti.

*”Varmaan, ku sä saat olla Aggredin asiakas, ku sä oot vielä vankilassa ja sun ei
tarvii pelätä seuraamuksista. Sä pystyt rehellisesti puhuu...”*

*”Niil on inhimillinen se tapa, millä ne kohtelee, et se vaikuttaa tosi paljon sii-
hen, et haluuko luottaa ja haluuko avautuu.”*

Kysyttäessä kehittämis ehdotuksista, kukaan ei osannut sanoa suoranaisesti Aggredin toimintaan liittyvää kehityskohdetta. Yksi haastateltu toivoi, että vankila helpottaisi vankien osallistumista Aggredin toimintaan, sillä hänen mukaansa kaikki laitokset eivät hyväksy helposti Aggredissa käyntejä osaksi rangaistusajan suunnitelmaa. Yksi haastateltu myös ehdotti, että Aggredin työmallia voitaisiin laajentaa muidenkin kuntoutuslaitosten käytettäväksi.

*”Ei oo mitään niin selkeää, et mä täst sisäpuolelta näkisin sitä, mitä täs vois tehä pa-
remmin.”*

*”Se toimii sellasenaan ku se on...Tää idea ja Aggredin malli, se vois toimia paremmin
tämmösissä muissa (laitoksissa/vankiloissa.)”*

Tuloksista päätellen asiakkaat olivat selkeästi tyytyväisiä Aggredin toimintaan ja työmalliin. Aggredin nähtiin eroavan selkeästi muista kuntoutustahoista. Tärkeimpänä Aggredin työmallin toimivuuden kannalta pidettiin muun muassa asiakkaan arvostavaa kohtaamista, luottamuksellista asiakassuhdetta sekä rentoa keskusteluilmapiiriä.

7 Johtopäätökset

Tässä luvussa esitän opinnäytetyöni keskeisimmät johtopäätökset haastattelu teemoittain ja haen vastausta esittämiini tutkimuskysymyksiin ”Mitkä ovat asiakkaiden näkemykset Helsinki-Mission Aggredin hoidollisesta työmenetelmästä?” ja ”Mitä hyötyä Aggredin työmallissa on asiakkaiden näkökulmasta?” Vertaan tutkimustuloksiani aiheesta aiemmin tehtyihin tutkimustuloksiin ja teoretietoon. Opinnäytetyössäni olen saanut tutkimuskysymyksiini vastaukset.

Opinnäytetyöstäni kävi ilmi, että haastatellut kokivat tulleen kohdatuksi arvostavasti asiakassuhteessa. Arvostava kohtelu ja dialoginen asiakastyöskentely antoivat asiakkaalle tasa-arvoisuuden kokemuksen ja tunteen siitä, että he voivat vaikuttaa omaan elämäänsä sekä muutosprosessiinsa. Mönkkönen (2018, 99-108) on myös todennut, että asiakas-työntekijä suhteessa työntekijän asenteella on suuri merkitys. Asiakassuhteessa tulisi pyrkiä dialogisuuteen eli vuoropuheluun, jolloin työntekijä suhtautuu asiakkaaseen tasa-arvoisesti. Asiakas koki, että häntä kunnioitetaan ihmisenä teoistaan huolimatta eikä häntä leimata vain rikolliseksi. Kaikki haastatellut kertoivat tuntevansa luottamusta Aggredin työntekijöitä kohtaan. Luottamus oli syntynyt tapaamisten myötä ja sen koettiin vahvistuneen hyvän vuorovaikutuksen, ilmapiirin sekä tapaamistilan rentouden myötä. Lisäksi tuomitsemattomuus auttoi luottamuksen syntymisessä työntekijää kohtaan. Timonen (2009) esitti väitöskirjassaan samanlaisia tuloksia luottamuksen teemaan liittyen. OMA-ohjelman suorittaneet vangit pitivät tärkeänä ohjaajien kunnioittavaa ja tuomitsematonta asennetta ohjelman vankeja kohtaan. Luottamus koettiin myös erittäin olennaisena asiana työskentelyn kannalta.

Opinnäytetyöhöni haastatellut kertoivat, että Aggredin työntekijöille pystyy puhumaan rehellisemmin kuin viranomaisille, sillä Aggredilla on tiukempi vaitiolovelvollisuus asiakkaistaan. Työparityöskentelyä pidettiin myös positiivisena asiana, sillä silloin asiakkaat saivat itselleen enemmän näkökantoja. Haastatellut kertoivat, että Aggredin työntekijöiden kanssa, voi keskustella mutkattomammin kuin viranomaisten kanssa ja heistä välittyy aito halu auttaa asiakaitaan. Samankaltaisia tuloksia nostivat esiin myös Laine ja Tuomi (2012) tutkimusartikkelissaan ”Ne ymmärtää katujen todellisuutta - Kokemuksia toisenlaisesta väkivaltatyöstä”. Heidän tutkimuksensa mukaan Aggredin asiakkaat arvostivat sitä, että Aggredin työntekijöiden kanssa voi keskustella epävirallisemmin kuin viranomaisten kanssa. Samassa tutkimuksessa tuotiin myös esiin asiakkaiden kokemus tuomitsemattomuuden tärkeydestä asiakassuhteessa.

Opinnäytetyöni mukaan Aggredin asiakastapaamiset olivat parantaneet haastateltujen kykyä tunnistaa omia ja muiden tunteita. Usea haastatelluista koki, että päihteiden käytön lopettaminen on edesauttanut tunteiden parempaa tunnistamista. Aggredin mukaan, tunteita tunnistamalla ja ajatusmalleja muuttamalla, väkivaltaiseen käytökseen voi vaikuttaa. Omaehtoisen muutoksen ohjelmassa, josta kirjoitin kappaleessa 3.3 on havaittavissa osittain samankaltainen ideologia kuin Aggredin työmallissa. OMA-ohjelman taustalla on siis myös ajatus siitä, että tunteemme ja ajatuksemme vaikuttavat käytökseemme ja näitä prosesseja muuttamalla

väkivaltainen käytös voidaan katkaista. Aggredin tapaamiset ovat vaikuttaneet haastateltujen elämänlaatuun ja ajatusmaailmaan positiivisesti. Aggredi on motivoinut heitä väkivallattoman elämäntavan omaksumiseen, mutta suuri osa haastatelluista koki, että Aggredi on ollut tässä prosessissa vain yksi tekijä muiden joukossa. Samanlaiseen johtopäätökseen päätyi Timonen (2009) tutkimuksessaan, jonka mukaan haastatellut kokivat OMA-ohjelman olleen vain yksi osa väkivallasta irtaantumisprosessissa.

Opinnäytetyössäni kysyin haastatelluilta, ovatko Aggredin tapaamiset vaikuttaneet heidän väkivaltaiseen käytökseensä. Aggredin tapaamisten myötä asiakkaat olivat muun muassa oppineet huomaamaan paremmin omia virheitään ja oppineet tunnistamaan väkivallalle altistavia tekijöitä ja tilanteita arjessaan. Konttilan ja Tynin (2011, 6) mukaan väkivaltarikollisille tarkoitetun kuntoutusohjelman tulisi auttaa asiakkaita tunnistamaan väkivaltaan johtavia ajatusmalleja ja tarjota työkaluja niiden muuttamiseen. Ohjelman tulisi myös auttaa väkivallantekijää luomaan uusi identiteetti, johon väkivallan käyttö ei kuulu. Tähän Aggredin työmenetelmä nimenomaan pyrkii. Opinnäytetyöni tuloksista selviää, että Aggredin asiakkaat pitivät yhtenä menetelmän tukipilarina sitä, että väkivallan käytölle altistavia tilanteita nimettiin ja siihen johtavia ajatus- ja toimintamalleja käytiin yhdessä läpi.

Kolmasosa kertoi lopettaneensa Aggredin työskentelyn aikana väkivallan käytön kokonaan, mikä merkitsee sitä, että Aggredi on toimintansa kautta ennaltaehkäissyt uusintarikollisuutta yhteiskunnassamme. Myös Aaltosen ja Hinkkasen (2014) ”Katuväkivaltatyön vaikuttavuus-HelsinkiMission Aggredi-ohjelman arviointi”- tutkimuksen mukaan Aggredi ohjelman läpikäyneistä henkilöistä vain 25 prosenttia uusi rikoksen seurantaajaksolla. Aggredin asiakkaat olivat löytäneet väkivallan käytölle vaihtoehtoisia toimintamalleja, joita olivat muun muassa tilanteiden läpikäynti etukäteen, tunteista puhuminen ja tilanteesta poistuminen. McCullochin ja McMurrinin (2008) tutkimuksen mukaan COVAIT- ohjelma, johon kuului riskitilanteiden havaitsemisen ja ongelmanratkaisutaitojen harjoittelua, vähensi alkoholilähtöistä väkivaltarikollisuutta. Tähän tutkimukseen osallistuneista kuusi kymmenestä, vähensi tutkimuksen ja seurantaajaksen aikana alkoholinkulutustaan, joten voidaan todeta, että alkoholin käytön vähentämisellä, on myös väkivaltarikollisuutta vähentävä vaikutus. Opinnäytetyössäni usea haastatelluista koki, että alkoholin kulutuksen vähentämisellä tai täydellä raittiudella on suuri merkitys väkivallasta irtaantumisessa. Myös Mäki-Tuurin (2018) tutkimuksesta selvisi, että päih-teiden, kuten alkoholin käyttö saattoi estää väkivallattoman elämäntavan omaksumisen, vaikka kyseinen henkilö olisi suorittanut OMA-ohjelman muuten moitteettomasti.

Jokainen haastateltu koki saaneensa apua Aggredista. Apuna mainittiin muun muassa keskustelu- ja asiointiapu. Aggredin nähtiin auttaneen kokonaisvaltaisesti elämässä. Tutkimuksestani kävi ilmi, että haastatellut kokivat Aggredin työntekijöiden asiakkaita arvostavan kohtelun ja tuomitsemattoman asenteen, kokonaisvaltaisen lähestymistavan väkivaltateemaan sekä luotettavuuden keskeisimpinä seikkoina, minkä vuoksi Aggredin työmalli toimii. Opinnäytetyös-

säni haastatellut kertoivat Aggredin työmallin eroavan selkeästi muista kuntoutusmalleista, mihin he ovat aiemmin osallistuneet. Eroavuuksia olivat muun muassa tapaamistilojen rennompisuustus virastoihin verrattuna, työparityöskentelyn käyttö, työntekijöiden ilmoitusvelvollisuuden puuttuminen viranomaisia kohtaan sekä se, ettei Aggredi vaadi asiakkailtaan päiheteettömyyttä.

8 Pohdinta

Tässä osuudessa käyn läpi opinnäytetyöni prosessin sujumista ja pohdin kuinka tämä on kasvattanut ammatillisuuttani. Arvioin myös opinnäytetyöni luotettavuutta ja eettisyyttä sekä arvioin sen hyödyllisyyttä alallani ja tutkimuksen kehittämismahdollisuuksia.

8.1 Opinnäytetyön prosessi ja ammatillinen reflektio

Koko opinnäytetyöprosessi oli itselleni erittäin opettavainen, sillä minulla ei ollut entuudestaan mitään kokemusta tutkimuksen tekemisestä. Olen tyytyväinen siihen, että valitsin oman opinnäytetyön aiheen, sillä sain tehdä työni juuri itseäni kiinnostavasta aihepiiristä. Aluksi opinnäytetyön prosessin hahmottaminen ja aiempien tutkimuksen löytäminen aiheesta tuntui vaikealta, mutta pala palalta lähdin rakentamaan tutkimustani saatujen ohjeiden mukaisesti. Vahvuudekseni koen sen, että pyysin tarpeeksi ohjausta ohjaavalta opettajaltani koko prosessin ajan. Sain tutkimusluvan yllättävän nopeasti Rikosseuraamuslaitokselta. Haasteena kuitenkin oli sopia tutkimushaastatteluiden ajankohdat, sillä suoritin samaa aikaan työharjoittelua Helsingin vankilassa. Haastatteluiden tekeminen jännitti minua, mutta ne sujuivat jännityksestä huolimatta hyvin, eikä minulla ollut vaikeuksia edes tekniikan suhteen. Koin litteroinnin työläänä urakkana, joka vaati paljon aikaa ja keskittymistä, mutta kun olin saanut sen tehdyksi, työ alkoi edetä hyvää vauhtia. Tuloksien kirjoittaminen tuntui työssäni helpoimmalta osiolt ja johtopäätösten teko taas haasteellisimmalta.

Opinnäytetyön tekeminen opetti minulle paljon rikosseuraamusasiakkaiden kuntoutumisesta sekä väkivaltarikollisuuden syistä ja seurauksista. Koko prosessi opetti myös kärsivällisyyttä ja loogista päättelykykyä. Uskon, että opinnäytetyön tekeminen kehitti sosionomin ammatillisia kompetenssejani erityisesti asiakastyöosaamisen, tutkimuksellisen kehittämisosaamisen ja sosiaalialan eettisen osaamisen saralla. Sosionomin asiakastyöosaamiseen kuuluu muun muassa asiakkaan osallisuutta tukevan ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen kehittäminen (TAMK sosiaaliala). Tutkimuksessani Aggredin asiakkaat pääsivät osallisiksi heille suunnatun työmuodon arviointia ja kehittämistä sekä samalla minä sain kehittää asiakkaan kohtamistaitojani. Tutkimuksellisella kehittämisosaamisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että sosionomi omaa käytännön tutkimuksellista osaamista ja hän osaa tuottaa uutta tietoa. Sosionomin tulee käyttää reflektiivistä, kehittävää ja tutkivaa työtettä. (TAMK sosiaaliala 2019.) Nämä asiat toteutuivat opinnäytetyöprosessini aikana ja samalla opin kuinka kvalitatiivinen tutkimus toteutetaan. Opinnäytetyön tekeminen kehitti rikosseuraamusalan työelämäkompe-

tenssejani erityisesti seuraavilta osin. Pehdyttyäni Aggredin työmalliin ja asiakasprosesseihin, osaan paremmin vertailla eri toimijoiden toimintatapoja ja kehittää myös omaa toimintaani (reflektio osaaminen). Opinnäytetyötä tekemällä opin solmimaan yhteyksiä työelämään ja ymmärrän paremmin työverkostojen merkityksen (työyhteisöllinen viestintä) ja mahdollisesti kykenen jopa kehittämään uuden asiakaslähtöisen työtavan (innovaatio-osaaminen). (Laurea-ammattikorkeakoulu 2013.)

8.2 Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden arviointi

Tutkimuksen eettisten sääntöjen noudattaminen oli itselleni jo ennen opinnäytetyöprosessin aloitusta täysin selvää, mutta eettinen ymmärrykseni vahvistui entisestään työn aikana. Olin hakenut opinnäytetyötäni varten tarvittavan tutkimusluvan Rikosseuraamuslaitokselta. Pyysin myös jokaiselta haastateltavalta kirjallisen suostumuksen opinnäytetyötä varten ja selvitin samalla, että osallistuminen on vapaaehtoista. Koen toimineeni prosessin aikana ammatillisesti ja eettisesti niin työelämän edustajien kuin haastateltavien kanssa. Yhteistyö HelsinkiMission Aggredin kanssa sujui ongelmitta ja meillä oli alusta alkaen yhteinen näkemys. Pyrin olemaan huolellinen opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa. Otin opinnäytetyössäni eettiset kysymykset huomioon noudattamalla vaitiolovelvollisuuttani. Säilytin tutkimusaineistoani omalla salasanalla suojatulla henkilökohtaisella tietokoneellani sekä Laurea-ammattikorkeakoulusta lainaamalla nauhurilla. Tuhosin aineiston, kun sain opinnäytetyöni valmiiksi. En ole luovuttanut tutkimusaineistoa, enkä puhunut siitä ulkopuolisille henkilöille. En myöskään ole käyttänyt opinnäytetyössäni haastateltavien nimiä tai muita tietoja, joista heidän henkilöllisyytensä voisi selkeästi käydä ilmi. Otin huomioon tutkimusaiheen arkaluonteisuuden kohteellalla haastateltavia hienotunteisesti ja arvostavasti sekä pysyttelemällä reaktioissani neutraalina. Haastattelujen aikana pyrin olemaan johdattelematta haastateltavia ja annoin heidän puhua vapaasti, muistuttaen kuitenkin pysymään pääosin valituissa teemoissa.

Haastattelin yhteensä kuutta Aggredin asiakasta ja olen peilannut saamiani tuloksia väkivaltarikollisten kuntoutuksesta tehtyihin aiempiin tutkimuksiin ja teoretietoon. Opinnäytetyössäni olen selostanut tarkkaan tutkimuksen jokaisen vaiheen sekä suhteuttanut tutkimusaineiston pohjalta tekemäni analyysin haastattelijoiden määrään, jolloin tulosten tulisi olla luotettavat. Tarkoitukseni oli haastatella eri-ikäisiä miehiä ja naisia, jotta saisin tutkimukseeni mahdollisimman kattavan tutkimusaineiston. Valitettavasti Aggredin asiakkaina ei kuitenkaan tutkimuksen tekohetkellä ollut ainuttakaan naisasiakasta, mikä oli harmillista tutkimukseni kannalta. Tutkimukseni on luotettava, sillä olen saanut teemahaastattelun avulla luotua kuvaa tutkittavasta ilmiöstä.

Opinnäytetyöni luotettavuutta on kuitenkin hieman heikentänyt se, että Aggredi on itse valinnut tutkimukseen haastateltavat henkilöt. Päädyin kuitenkin tähän ratkaisuun, sillä uskon Aggredin työntekijöiden itse parhaiten tuntevan asiakaskuntansa ja luotin täten heidän arvos-

telukykyensä haastattelijoiden valinnassa. Päätös oli siis mielestäni oikea. Tuntemattomana henkilönä minun olisi ollut vaikea suostutella asiakkaita haastatteluihin ja Aggredin sanojen mukaan, osa asiakkaista on prosessissaan siinä vaiheessa, että he pystyvät paremmin analysoimaan Aggredin toimintaa ja sen vaikutusta heidän elämäänsä. Aggredin työntekijät tietävät parhaiten, keitä nämä henkilöt ovat. Tutkimukseni tulokset ovat suuntaa-antavia, mutta aiheesta tarvitaan lisätutkimusta ja haastatteluista tulisi tehdä lisää luotettavuuden parantamiseksi.

8.3 Tutkimuksen hyödyllisyys ja kehittämisehdotukset

Opinnäytetyöni ei ole keskittynyt selvittämään Aggredin työskentelyn vaikutusta heidän asiakkaidensa uusintarikollisuusmäärään, kuten useat väkivaltarikollisista tehdyt aiemmat tutkimukset. Tutkimuksen tarkoituksena on ollut selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat kyseisen kuntoutusohjelman toimivuuteen asiakkaiden näkökulmasta käsin. Opinnäytetyöni on hyödyllinen rikosseuraamusalan kannalta, sillä se tuo esiin väkivaltarikollisten tarpeen laadukkaaseen kuntoutukseen. Ollakseen vaikuttavaa, kuntoutuksen tulee olla asiakaslähtöistä. Niin kuin tutkimuksestani on käynyt ilmi, työntekijän työskentelytavalla ja asenteella sekä työskentelyympäristöllä on merkittävä rooli asiakkaan kuntoutumisen kannalta. Työntekijä voi osaltaan lisätä asiakkaan motivaatiota rikoksettomaan elämään oman toimintansa kautta. Opinnäytetyöni tuloksia voidaan hyödyntää laajemmin rikosseuraamus- ja sosiaalialan asiakastyössä, kuten yhdyskuntaseuraamus-, aikuissosiaali- ja päihdetyössä.

Lisätutkimusta voitaisiin tehdä siitä, kuinka Aggredin mallia olisi mahdollista laajentaa muiden toimijoiden käyttöön. Samoin voitaisiin tutkia, kuinka suljetussa ja kontrolloidussa ympäristössä, kuten vankilassa voitaisiin päästä lähemmäksi rennompaa ja hyväksyvää keskusteluympäristöä, jota Aggredissa toteutetaan. Lisätutkimusta voitaisiin tehdä myös Aggredin ohjelman keskeyttäneistä asiakkaista; mikä on johtanut ohjelman keskeyttämiseen, mitä he olisivat Aggredin toiminnalta odottaneet enemmän ja mikä heidän elämäntilanteensa on tällä hetkellä. Haasteena on löytää nämä henkilöt tutkimukseen, sillä Aggredin sanoin ”Asiakkaat äänestävät jaloillaan.”

Lähteet

Painetut

Aaltonen, M. & Hinkkanen, V. 2014. Katuväkivaltatyön vaikuttavuus: HelsinkiMission Aggredi-ohjelman arviointi. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.

Aggredi. 2018. Hoitoideologia. Aggredin monisteita.

Brookman, F., Bennett, T., Holchstetler, A. & Copes H. 2011. The "code of the street" and the generation of street violence in the UK. Pontypridd: European Journal of Criminology.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Karttunen, M. 2014. Kodin ulkopuolinen väkivalta ja siinä tehtävä työ Oulun seudulla. Via Vis hanke. Oulu: Oulun Seudun Setlementti ry.

Kekki, T. & Salakka, P. 2012. Aggredi- Väkivalta ei ole mulle mikään ongelma. Helsinki: Kopyjyvä Oy.

Konttila, A. & Tyni, S. 2011. OMA-ohjelman suorittaneiden väkivaltarikollisten uusintarikollisuus sekä ohjelman välittömät vaikutukset. Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 4/2011: Rikosseuraamuslaitos.

Koski-Jännes, A., Riittinen, L. & Saarnio, P. 2008. Kohti muutosta. Helsinki: Tammi.

Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A., & Lozano, R. 2005. Väkivalta ja terveys maailmassa- WHO:n raportti. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Laine, M. & Tuominen, M. 2012. Ne ymmärtää katujen todellisuutta - Kokemuksia toisenlaisesta väkivaltatyöstä. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Mäki-Tuuri, H. 2018. Käsityksiä väkivallattomasta elämästä- Onko OMA-ohjelmasta psykologista hyötyä? Iltä-Suomen yliopisto: Kasvatustieteiden ja psykologian osasto.

Mönkkönen, K. 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Raatikainen, E. 2015. Lujita luottamusta. Asiakassuhteen rakentaminen sosiaali- ja terveysalalla. Juva: Ps-kustannus.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. 2018. AMK-tutkimuslupaohjeet 050818. Tutkimusluvut tieteellisiin tutkimuksiin. Rikosseuraamuslaitoksen monisteita.

Timonen, H. 2009. OMIN SANOIN- Elämän ja muutoksen tarinat vankilasta vapauteen. Joensuu: Joensuun yliopiston kasvatustieteellinen tiedekunta.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 10., uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sähköiset

HelsinkiMissio. Esittely. Luettu 10.02.2019. <https://www.helsinkimissio.fi/esittely>

HelsinkiMissio Aggredi. 2017. Luettu 25.01.2018. <https://www.helsinkimissio.fi/aggredi>.

- Kettunen, J. 2018. Vastuullinen tiede. Tutkimuksen suunnittelu. Luvat ja eettiset ennakoarvioinnit. Selvitä tarvitsetko tutkimuksellesi luvan. Luettu 14.02.2019.
<https://www.vastuullinentiede.fi/fi/tutkimuksen-suunnittelu/selvit%C3%A4-tarvitsetko-tutkimuksellesi-luvan>
- Laine, M. 2011. Lehtiarkisto. Haaste 3/2011. Positiivista kriminologiaa. Luettu 18.1.2019.
<https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32011/positiivistakriminologiaa.html>
- Laurea-ammattikorkeakoulu. 2013. Yleinen työelämäosaaminen (työelämävalmiudet). Laurea-ammattikorkeakoulun monisteita.
- McCulloch, A. McMurrin, M. 2008. Evaluation of a treatment programme for alcohol-related aggression. *Criminal Behaviour and Mental Health* 18. Luettu 12.02.2019.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cbm.700>
- Rikksentorjuntaneuvosto. Hyvät käytännöt. Omaehtoisen muutoksen ohjelma. Luettu 23.1.2019. <https://rikksentorjunta.fi/omaehtoisen-muutoksen-ohjelma-oma->
- Rikksentorjuntaneuvosto. 2014. Väkivallan muotoja. Väkivalta ja alkoholi. Luettu 18.1.2019.
<http://www.vakivallanvahentaminen.fi/fi/index/vakivallanmuotoja/alkoholijavakivalta.html>
- Rikoslaki 1995/578. Annettu 01.09.1995. Luettu 12.02.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L21>
- Rikoslaki 2015/564. Annettu 08.05.2015. Luettu 13.02.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L17>
- Rikosseuraamuslaitos. 2013. Täytäntöönpano. Toiminnot. Kuntouttava toiminta- Ohjelmatyö. Uusintarikollisuuden vaikuttavat toimintaohjelmat. Luettu 29.01.2018.
<http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/toiminnot/kuntouttavatoiminta-ohjelmatyö/uusintarikollisuuteenvaikuttavattoimintaohjelmat.html>
- Rikosseuraamuslaitos. 2013. Täytäntöönpano. Toiminnot. Kuntouttava toiminta- Ohjelmatyö. Yleisohjelmat. Luettu 29.01.2018.
<http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/toiminnot/kuntouttavatoiminta-ohjelmatyö/yleisohjelmat.html>
- Rikosseuraamuslaitos. 2015. Täytäntöönpano. Toiminnot. Kuntouttava toiminta. Päihdetyö. Päihdeohjelmat. Luettu 9.2.2019.
<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/toiminnot/kuntouttavatoiminta-paihdetyo/paihdeohjelmat.html>
- Ritvanen, H. 2019. Väkivaltatyöntekijän haastattelu sähköpostitse 07.02.2019. HelsinkiMission Aggredi. Helsinki.
- Talentia. 2017. Luettu 31.01.2019. <http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>
- TAMK sosiaaliala. Sosiaalialan kompetenssit. 2019. Luettu 31.01.2019.
<http://sosiaaliala.blogs.tamk.fi/aloitussivu/sosiaalialan-kompetenssit/>
- Tiihonen, E. 2004. Duodecim Lääketietokanta. Terveysportti. Työterveys ja kuntoutus. Mieli-sairaudet ja väkivaltainen käyttäytyminen 3/04. Luettu 13.02.2019. http://www.ebm-guidelines.com/dtk/ltk/avaa?p_artikkeli=ttl00140&p_haku=akuutin
- Tilastokeskus. 2018. Indikaattorit aiheittain. Turvallisuus. Henkirikokset. Luettu 14.02.2019.
<https://findikaattori.fi/fi/97>

Tilastokeskus. 2018. Indikaattorit aiheittain. Turvallisuus. Väkivaltarikokset. Luettu 14.02.2019. <https://findikaattori.fi/fi/57>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Luettu 14.02.2019. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tyni, S. & Blomster, P. 2012. Vähentävätkö vankitoiminnot uusintarikollisuutta? Yhteiskuntapolitiikka 12/2012, 621-639. Luettu 02.02.2018. <http://www.julkari.fi/handle/10024/101725>

Julkaisemattomat

Salakka, P. 2018. Väkivaltatyönasiantuntijan haastattelu 18.01.2018. HelsinkiMission Aggredi. Helsinki.

9	Liitteet	
	Liite 1: Tutkimuslupa.....	42
	Liite 2: Suostumus haastatteluun	43
	Liite 3: Haastattelurunko	44
	Liite 4:Esimerkki teemoittelusta	45

Liite 1: Tutkimuslupa

RISE RIKOSEURAAMUSALUELAITOS

Tutkimuslupa

13.2.2018

10/332/2018

Opiskelija
Sini Lindberg
Laurea-ammattikorkeakoulu
rikosseuraamusalan koulutusohjelma

Hakemuksena 13.2.2018

Tutkimuslupahakemus

Olette hakeneet Rikosseuraamuslaitokselta tutkimuslupaa Laurea-ammattikorkeakoulun rikosseuraamusalan opinnäytetyötä varten. Opintotyöteen ohjaajana toimii ma. yliopettaja Anu Mäenpää. Työelämäyhteistyshenkilönä toimii Aggredia väkivaltatyön vastaava työntekijä Perri Salakka.

Tutkimuksen aihe

Jeti väkivallan kiertestä? -asiakkaiden näkemyksiä Helsingin Aggredin työmonerehystä.

Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen haastatellaan maaliskuu-kesäkuussa 2018 noin 7-10 asiakasta, jotka ovat olleet Aggredin työmonerehystä nukaava vähintään puolen vuoden ajan. Osa haastateltavista suorittaa vankeustammita.

Lupahakemus

Haette lupaa vankien haastatteluille.

Päätös

Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikkö myöntää teille tutkimuslupan hakemuksenne mukaisesti. Vankien haastattelut tulee tehdä kyseisen vankilan johtajan tai apulaisjohtajan suostumuksella ja välityksellä.

Vankien osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista ja heiltä tulee pyydyä yksilöity kirjallinen suostumus osallistumisesta tutkimukseen. Tutkimuksen tulokset on esiteltävä niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole mainittavissa. Tutkimusaineisto on säilytettävä siten, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin. Tutkimusaineisto on tarkoitettu vain tutkimukselliseen käyttöön ja se on hävitettävä yksilöiteiden osalta tutkimuksen valmistuttua. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineiston keinon ei saa aiheuttaa kulttuurista haittaa vankien muulle toiminnalle.

Osoite
Linhdearokkija
00530 HIRI OIKK

Puhelin
029 53 88500

Telekopio
029 53 88446

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@ori.fi

Liite 2: Suostumus haastatteluun

Suostumus haastatteluun

Opiskelen Laurea-ammattikorkeakoulussa Vantaalla ja olen tekemässä opinnäytetyötäni. Opinnäytetyöni aihe on tutkia asiakkaiden näkemyksiä HelsinkiMission Aggredin työmallista. Opinnäytetyöhön liittyvän aineiston kerään haastattelemalla Aggredin asiakkaita.

Haastattelut nauhoitetaan ja niitä säilytetään siihen asti, kun opinnäytetyö on valmis. Nauhat säilytetään niin, ettei ulkopuolisilla ole mahdollisuuksia päästä niihin käsiksi. Aineistoa tullaan käsittelemään vain tähän tutkimukseen liittyen ja ehdottoman luottamuksellisesti niin, ettei yksittäisiä henkilöitä voida tutkimusraportista tunnistaa. Haastatteluun suostuminen on täysin vapaaehtoista ja siitä voi kieltäytyä missä vaiheessa tahansa. Ennen lopullista versiota haastattelut saavat lukea ja kommentoida, että olen oikein ymmärtänyt ja tulkinnut heidän kertomustaan. Nauhat ja haastattelut hävitetään opinnäytetyön valmistuttua.

Annan suostumukseni käyttää nauhoitettua haastatteluaineistoa opinnäytetyössä ”Irti väkivallan kierteestä- Asiakkaiden näkemyksiä HelsinkiMission Aggredin työmuodosta.” Opinnäytetyön tekijä on Sini Lindberg.

Päivämäärä

Allekirjoitus

Liite 3: Haastattelurunko

TAUSTATIEDOT

Ikä

Tuomiot

Aiemmat kuntoutustahot

Väkivaltaisuuden ilmeneminen

Oletko joutunut lapsuudessasi kokemaan väkivaltaa?

Mikä sai sinut hakeutumaan Aggrediin? Entä jäämään?

TEEMAT

ASIAKAS-TYÖNTEKIJÄSUHDE

- Miten sinut on kohdattu asiakkaana Aggredissa?
- Tunnetko luottamusta Aggredin työntekijöitä kohtaan? Jos tunnet, niin miten se ilmenee?
- Miten koet Aggredin käyttämän työparityöskentelyn?

TUNNETYÖSKENTELY

- Jos vertaat itseäsi ennen ja jälkeen Aggredin tapaamisia; miten tunnistat omia ja muiden tunteita?
- Onko tunteiden työstäminen Aggredin asiakastapaamisissa vaikuttanut kykyysi hallita tunteitasi tai ennakoimaan väkivallan käytölle altistavia tilanteita arjessasi? Kerro esimerkein.

AGGREDIN TAPAAMISTEN VAIKUTUS ASIAKKAAN ELÄMÄNLAATUUN JA AJATUSMAAILMAAN

- Ovatko tapaamiset Aggredissa vaikuttaneet ajatusmaailmaasi? Millä tavoin?
- Ovatko Aggredin tapaamiset vaikuttaneet elämänlaatuusi ja millä tavoin?

AGGREDIN TAPAAMISTEN VAIKUTUS ASIAKKAAN VÄKIVALTAISEEN KÄYTTÖKSEEN

- Ovatko Aggredin tapaamiset vaikuttaneet väkivaltaiseen käytökseesi? Jos ovat, niin miten?
- Oletko löytänyt väkivallan käytölle vaihtoehtoisia toimintatapoja Aggredin asiakkuuden myötä? Jos olet, niin minkälaisia?

AGGREDIN TYÖMALLIN ARVIOINTI YLEISESTI

- Oletko kokenut saaneesi apua Aggredista? Jos olet, niin minkälaista?
- Minkä koet Aggredin työmallissa vaikuttavimpina asiana, jos ajatellaan väkivaltaisen käytöksen vähentämistä yksilötasolla? Mikä heidän työmallissaan on toimivaa?
- Miten Aggredin työmalli eroaa muista kuntoutusmalleista, joihin olet aiemmin osallistunut?
- Onko sinulla kehitysehdotuksia Aggredille?

Liite 4:Esimerkki teemoittelusta

ASIAKAS-TYÖNTEKIJÄSUHDE TEEMA 1

Miten sinut on kohdattu asiakkaana Aggredissa?

"Ja just se miten mä tulin, et mä en ois välttämättä täyttänyt ihan virallisia kriteerejä ees. Eikä ees mietitty, pitäiskö odottaa, et on täysikänen."	Yksilölliset päätökset asiakkaaksi oton suhteen	Aggredin joustavuus asiakkaita kohtaan
"Ihmisenä. Ku alko käymään täs ni, ku jotenki sai sen karistettuu pois, et on ihminen eikä vaan vanki."	Leimaamattomuus	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Tosi hyvin. Niin kuin sanoin, kunnioitettu ja ei oo lähetty arvostelevaan mitä on tehny."	Arvostelemattomuus	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Tosi hyvin. Mua ei tuomita täällä niistä asioista, mistä mä täällä puhun."	Tuomitsemattomuus	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Mua on kohdeltu täällä ihmisenä...Tääl ne näkee ihmisenä ja yksilönä."	Yksilöllisyys	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Silleen just avoimesti ja ihmisenä..."	Asiakkaan avoin ja inhimillinen kohtaaminen	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Tääl ollaan samal tasol..."	Tasa-arvoinen kohtelu	Tasa-arvoisuuden kokemus

Tunnetko luottamusta Aggredin työntekijöitä kohtaan? Jos tunnet, niin miten se ilmenee?

"Joo. Se on just tullu sitä kautta, et ei oo ollu mitään velvollisuuksia sillai täällä..."	Mahdollisuus puhua luottamuksellisesti	Luottamus
"Kyllä kyllä. Kyl se osoittaa sen, et ku mä oon henkilökohtaisia asioita heille puhunut ni semmonen 110 prossan luotto."	Asiakkaan avautuminen henkilökohtaisista asioista luottamuksen osoituksena	Luottamus
"Tunnen. Paljonki joo. Varmaan vaan se tapa, miten ne ottaa sut vastaan. Just se, ettei arvostelee..."	Asiakkaan arvostava vastaanotto	Asiakkaan arvostava kohtaaminen
"Kyl mun mittakaavassa se tuli ihan äärimmäisen nopeesti se luottamus, niinku normaaliin verrattuna. Mä voin puhua sellasist asioista, mistä mä en vankilan sisällä esimerkiksi voi puhua."	Luottamus rakentunut nopeasti	Luottamus
"Kyl mä pystyn ihan vapaasti puhua mistä vaan. Mut se on just täälläkin tää huone, miten tää on laitettu koko homma. Tää on rennompi. Luo semmost luottamusta."	Rennosti sisustettu tapaa- mistila	Ulkoisen ympäristön merkitys
"Ei ihan kaikkee pysty varmaan ymmärtää, mutta tulee semmonen tunne, et jollain tasolla ne ymmärtää myös."	Kokemus ymmärretyksi tulemisesta	Asiakkaan arvostava kohtaaminen

Miten koet Aggredin käyttämän työparityöskentelyn?

”Siis mun mielest se on tosi hyvä silleen...On mont eri näkökantaa kaikkiin asioihin ja erilaisia mielipiteitä...ja se keskustelu on paljon rakentavampaa.”	Monta eri mielipidettä	Työpari tarjoaa enemmän näkökantoja
”Se on toi hyvä. Ja sit mulla on viel niin hyvin, et on mies ja nainen. No miehet ja naiset on vähän erilaisii, ni tulee vielä laajemmin. Semmonen kattava katsaus.”	Sukupuoli vaikuttaa työntekijän näkökantoihin	Nainen ja mies työparina tarjoavat enemmän näkökantoja
”Se on ollu tosi hyvä. Siitä tulee semmonen kaveripiirimeininki. Semmonen, et oltais kaverien kanssa tekemäs jotain.”	Epämuodollinen ilmapiiri	Rento keskusteluilmapiiri
”Se on tosi hyvä. Siinä saa erilaisii näkövinkkeleitä asioista. Tosi useesti ne on eri mieltä asioista. Se on hyvä juttu. Siit saa ite kiinni vähän molemmista.”	Työntekijöiden erilaiset näkökannat	Työpari tarjoaa enemmän näkökantoja
”Siin on enemmän näkökulmii siinä...Se on semmonen, et siit voi jokainen heittää omaa näkökulmaa sit siihen, monipuolisempaa sitte.”	Monipuolisemmat näkökannat	Työpari tarjoaa enemmän näkökantoja

TUNNETYÖSKENTELY TEEMA 2

Jos vertaat itseäsi ennen ja jälkeen Aggredin tapaamisia; miten tunnistat omia ja muiden tunteita?

<p>”Paljon paremmin varmaan. Tunnistan paljon enemmän niitä kaikkii virheitä, mitä mä oon tehny ihan päivittäin. On mul paljon rauhallisempi olo, ku ennen sitä, et ei sitä pysty oikeen selittä.”</p>	<p>Omien virheiden parempi tunnistaminen</p>	<p>Itsetuntemus</p>
<p>”En näe ite henkilökohtaisesti niin suurta vaikutusta, mitä varmaan joku muu vois nähä, koska on ollu valmiiks vähän valmiuksia siihen.”</p>	<p>Ei näe kohdallaan suurta eroa</p>	<p>Ei suurta eroa tunteiden tunnistamisessa</p>
<p>”Kyl mä oon aika hyvä ihmisten kanssa...Kun mä tosi pitkään, varmaan sen neljännes vuosisadan vedin kamaa, se lähtee sieltä jo, kun semmosii tunnetilo ei ollu ees...”</p>	<p>Päihteiden käyttö tehnyt tunnekylmäksi</p>	<p>Päihteidenkäytön vaikutus tunteiden tunnistamiseen</p>
<p>”Mun on vaikeeta erotella Aggredia muusta, koska mä tein sen täyskäännöksen tällä tuomiolla. Mulla oli periaatteessa se jo ilman Aggrediakin, Sörkka-yhteisössä paljon työskennelly muutenki. Hyvä lisä ollu.”</p>	<p>Vaikeus erotella Aggredin vaikutusta tunteiden tunnistamisen osalta</p>	<p>Aggredissa työskentely osana isompaa muutosprosessia</p>
<p>”On siinä semmonen muutos, että mä tunnistan niitä ylipäättään paremmin. Mul on ollu se perustunne, et vituttaa. Et se on ollu se, mikä mul on ennen ollu. Nyt niinku tietää, et se ei ees oo tunnetila.”</p>	<p>Tunteiden parempi ymmärtäminen Aggredissa työskentelyn myötä</p>	<p>Kehittyminen tunteiden tunnistamisessa yleisellä tasolla</p>
<p>”Tottakai siinä on eroa ja pystyy ennakoimaan joissakin tilanteissa, huomattavasti paremmin niitä. Ja pystyy myös ajatella siten myös sitä asiaa, et se ei oo vaan siinä hetkessä, vaan mitä siitä vois tulla</p>	<p>Väkivallan käytön seurausten parempi ennakointi</p>	<p>Väkivallan käytön seurausten sisäistäminen</p>

sitten.”		
Nii, mä en tiedä, onks se suoranaisesti tää Aggredi vaan se on tää kaikki aika, ku tää raittius kun on ollu ja Aggredihan on ollu täs matkan varrella, et eihän se ihan suoranaisesti kohdistu tähän.”	Raittius ja työskentely Aggredissa	Aggredissa työskentely osana isompaa muutosprosessia
”Mulla riippuvuus heikentää omien tunteiden tunnistamista. Mul on ollu kumminkin psyykinen pelisilmä aika kohillaan...”	Päihteidenkäyttö heikentänyt tunteiden tunnistamista	Päihteidenkäytön vaikutus tunteiden tunnistamiseen
”Sehän nyt on tärkeintä, et ei oo sekasin.”	Päihteiden käyttö vaikuttanut tunteiden tunnistamiseen	Päihteidenkäytön vaikutus tunteiden tunnistamiseen

Onko tunteiden työstäminen Aggredin asiakastapaamisissa vaikuttanut kykyysi hallita tunteitasi tai ennakoimaan väkivallan käytölle altistavia tilanteita arjessasi?

”Nykyään mä vähän väistän niit tilanteit, ku mä halusin mennä sinne niin, mä oon oppinut ajattelee vähän niit seurauksii.”	Väkivallan seurauksien pohtimisen vaikutus ennaltaehkäisevästi	Väkivallan käytön seurausten sisäistäminen
”Kyllä ihan varmasti. Kun on käyny läpi tilanteita. Sit niist on puhuttu. Saa ihan eri näkökulmat esiin, mitä omas päässä mietti silloin, sen jälkeenkään.”	Riskitilanteiden läpikäyminen työntekijän kanssa	Keskusteluapu
”Sitäkään mä en kiitä sitä Aggredii. Kyl se on tää, et sitä on työstetty itte...”	Asioiden läpikäyminen itsenäisesti	Itseohjautuvuus
”Jos on tapahtunut joku tilanne, mis ei oo sit kuitenkaan tapahtunut mitään, ni sen on voinu purkaa täällä.”	Eri tilanne skenaarioiden läpikäyminen työntekijän kanssa	Keskusteluapu
”Kyllä mä varmaan tunnistin niitä riskitilanteita, missä saattasin käyttää. Mä osaan ennakoida vähän asioita jo etukäteen ja pystyn tekee vähän radikaalimpia ratkasuja.	Riskitilanteiden ennakointi on auttanut päätösten teossa	Väkivaltatilanteiden ennakointi

<p>”Kyllä ihan ehdottomasti. Sanotaan, et jos mä en ois tota Aggredii tavannu, ni mä oisin syylistyny varmaan paljon törkeempiin rikoksiin ja varmaan tällä hetkelläkin istuisin vankilassa, tosi pitkää kakua.”</p>	<p>Aggredi mukana väkivaltarikosten ennaltaehkäisyssä</p>	<p>Aggredin vaikutus uusien väkivaltarikosten ehkäisyssä</p>
<p>”Ja sit mä en enää suutu, ku mul on ittel niin paha olo, et mä en enää kilahda samal taval.”</p>	<p>Suuttumuksen parempi hallinta</p>	<p>Tunteiden säätelyn kehittyminen</p>
<p>Täälläkin on käyty läpi sitä, et minkälaisii fyysisii oireita mulle tulee, kun mä rupeen hermostuu. Se on ollu mulle tosi tärkeä juttu.”</p>	<p>Tietous aggression fyysisistä oireista</p>	<p>Fyysisten oireiden huomiointi auttanut aggression hallinnassa</p>
<p>”Joo on ollu apua varmasti. Mut niin kuin mä sanoin, oon työskennelly muutenkin paljon...”</p>	<p>Oma työskentely Aggredin ulkopuolella</p>	<p>Aggredissa työskentely osana isompaa muutosprosessia</p>